

2010:11

Jämförbarhet i arbetsmarknadsstatistik för unga

- Metodologiska och institutionella skillnader mellan några utvalda länder

MISSIV

DATUM
2010-05-05
ERT DATUM
2010-01-28

DIARIENR
2010/26-5
ER BETECKNING
Fi2010/537 (delvis)

Regeringen
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Uppdrag att undersöka hur jämförbar den internationella statistiken är avseende arbetsmarknadssituationen för unga

Regeringen gav den 28 februari 2010 Statskontoret i uppdrag att undersöka hur jämförbar statistiken avseende ungas arbetsmarknadssituation är mellan Sverige och vissa utvalda länder. Den första delen av uppdraget redovisades i en delrapport den 1 mars 2008.

Statskontoret överlämnar härmed slutrapporten *Jämförbarhet i arbetsmarknadsstatistik för unga – metodologiska och institutionella skillnader mellan några utvalda länder* (2010:11).

Generaldirektör Yvonne Gustafsson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Annika Nordlander Finn och utredare Malin Persson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Yvonne Gustafsson

Malin Persson

Innehåll

	Sammanfattning	7
1	Inledning	11
1.1	Statskontorets uppdrag	11
1.2	Tolkning och genomförande	11
1.3	Datainsamling och avgränsningar	13
2	EU:s arbetskraftsundersökning	15
2.1	Definitioner	15
3	Jämförbarheten mellan de olika ländernas arbetskraftsstatistik	19
3.1	Metodologiska skillnader och jämförbarheten mellan länderna	19
3.2	Institutionella skillnader och jämförbarheten mellan länderna	24
4	En problematisering av nyckeltalen i arbetskraftsundersökningen	35
5	Sammanfattande bedömning	45
	Referenser	47

Bilagor

1	Uppdraget	49
2	Militärutbildning	55
3	Sammanställning av uppgifter avseende EU:s arbetskraftsundersökning	57
4	Räkneexempel avseende lärlingsanställningar	59
5	Antalet deltagare i olika program	61
6	Räkneexempel avseende arbetsmarknadspolitiska program	63
7	Kompletterande diagram till kapitel 4	65

Sammanfattning

Statskontoret har fått i uppdrag av regeringen att undersöka jämförbarheten i statistiken över ungdomars arbetsmarknadssituation mellan Sverige och några utvalda länder. Statskontoret ska utifrån skillnader i genomförandet av arbetskraftsundersökningen samt skillnader i institutionella faktorer mellan länderna bedöma jämförbarheten i statistiken.

Definitionerna har harmoniserats

I Eurostats kvalitetsrapporter framgår att länderna lämnar statistik till EU:s arbetskraftsundersökning som följer gemensamma definitioner. För Nederländerna har dock frågorna om arbetssökande fram till början av år 2010 föregåtts av en fråga om huruvida respondenten velat arbeta. I de andra ländernas undersökningar krävs inte att respondenten velat arbeta för att denne ska klassificeras som arbetslös. Detta innebär att det fram till början av år 2010 funnits vissa definitionsmässiga skillnader mellan Nederländernas och de övriga ländernas arbetskraftsundersökningar som har påverkat jämförbarheten i statistiken. Övriga länder har redovisat statistik enligt de gemensamma definitionerna sedan år 2006. Före år 2006 är det flera länder, bland annat Sverige, som har haft något avvikande definitioner och statistiken har på grund av detta inte varit helt jämförbar.

Vissa skillnader i urval till arbetskraftsundersökningen

En annan metodologisk faktor som kan påverka jämförbarheten mellan länderna är hur urvalet till undersökningen görs. Statskontoret har kunnat konstatera att urvalet i de nordiska ländernas undersökningar, som utgår från befolkningsregister och representerar hela befolkningen, görs på liknande sätt. I övriga länder bygger emellertid urvalet på bostads- och adressuppgifter och vissa boendeformer utesluts från urvalet till undersökningen i dessa länder. Detta innebär att vissa delar av befolkningen inte representeras i undersökningen. Eftersom den uteslutna gruppen troligtvis är liten bedömer Statskontoret att jämförbarheten i statistiken mellan länderna påverkas i relativt liten utsträckning av dessa skillnader.

En mer betydande metodologisk skillnad mellan de olika ländernas undersökningar är att Storbritannien inte inkluderar 15-åringar. Detta påverkar jämförbarheten i arbetsmarknadsstatistiken för unga mellan Storbritannien och de övriga länderna.

Yrkesutbildningens organisering

I samtliga av de kartlagda länderna är delar av yrkesutbildningen förlagd till arbetsplatser där ungdomarna har en anställning som lärling. I Sverige finns idag bara försöksverksamhet med lärlingsutbildning på gymnasienivå och dessa lärlingar har, till skillnad mot i andra länder, oftast inte varit anställda.

Anställningsformen i lärlingsprogrammen innebär att lärlingarna får lön under tiden de deltar i utbildning på arbetsplatsen och ska därmed enligt definitionerna i arbetskraftsundersökningen klassificeras som sysselsatta. En elev på en yrkesutbildning som har praktik på en arbetsplats men som inte får någon ersättning från arbetsgivaren ska däremot inte klassificeras som sysselsatt enligt definitionen.

Statskontoret bedömer således att jämförbarheten mellan de olika ländernas arbetsmarknadsstatistik påverkas av i vilken omfattning yrkesutbildningen på gymnasienivå innefattar lärlingsanställning där deltagarna får lön. De länder som har sådan yrkesutbildning i stor omfattning är Tyskland, Danmark och Österrike.

Arbetsmarknadspolitiska program

Deltagare i vissa arbetsmarknadspolitiska program klassificeras som sysselsatta i arbetskraftsundersökningen. Detta gäller program som innefattar anställning eller eget företagande med offentligt stöd. Program där deltagaren inte får ersättning från en arbetsgivare klassificeras däremot inte som sysselsatta. Jämförelser mellan olika länder kan därför bli missvisande om program med liknande innehåll organiseras på olika sätt mellan länderna och om gruppen sysselsatta i olika omfattning innehåller personer som är sysselsatta med hjälp av subventioner. I Statskontorets genomgång av antalet ungdomar under 25 års ålder som år 2007 deltog i program som innebär anställning eller eget företagande med subventioner framgår dock att dessa var mycket få i förhållande till antalet ungdomar i de olika länderna med undantag för Österrike. För resterande länder bedömer Statskontoret att programmen troligtvis inte har påverkat jämförbarheten i arbetsmarknadsstatistiken i någon större utsträckning.

Problematisering av nyckeltalen

För att belysa svårigheterna med att jämföra ungas arbetsmarknadssituation mellan länder med hjälp av nyckeltalen i arbetskraftsundersökningen har Statskontoret också problematiserat innehållet i dessa. Statskontorets nedbrytning av nyckeltalen visar att det är stor variation mellan länderna i andelen av de arbetslösa som söker deltidsarbete samt att länder med högt arbetslöshetstal inte alltid är de länder som i jämförelse med andra har en hög långtidsarbetslöshet. Nedbrytningen visar också att en stor del av skillnaden i sysselsättningsgrad mellan länderna beror på skillnader i andelen ungdomar som arbetar mindre än 20 timmar i veckan. Av Statskontorets problematisering framgår dessutom att skillnaderna mellan länderna i nyckeltalen för ungdomar i stor utsträckning beror på stora skillnader för ungdomar mellan 15 och 19 år. Skillnaderna är betydligt mindre mellan länderna för ungdomar mellan 20 och 24 år.

Även om Statskontoret bedömer att jämförbarheten mellan de olika ländernas arbetskraftsundersökningar generellt sett är relativt god, visar Stats-

kontorets problematisering att det är viktigt att göra en djupare analys av nyckeltalen i dessa undersökningar. Detta för att kunna göra en bättre bedömning av skillnaderna i ungdomars situation på arbetsmarknaden mellan de olika länderna.

1 Inledning

1.1 Statskontorets uppdrag

Statskontoret fick den 28 januari år 2010 i uppdrag av regeringen att undersöka hur jämförbar den internationella statistiken är avseende arbetsmarknadssituationen för unga.¹ Uppdraget bestod av två delar. Den första delen redovisades i en delrapport den 1 mars år 2010, den andra delen redovisas i denna slutrapport.

I delrapporten redovisade Statskontoret statistik över ungas arbetsmarknads-situation från arbetskraftsundersökningarna i Sverige, Norge, Danmark, Finland, Tyskland, Österrike, Nederländerna och Storbritannien. Statskontoret redovisade också en översiktlig beskrivning av metodologiska skillnader i genomförandet av arbetskraftsundersökningen mellan de olika länderna. Vidare skulle olika institutionella skillnader som kunde påverka jämförbarheten i statistiken länderna emellan redovisas. I uppdraget nämndes två exempel på sådana skillnader – utbildningens organisering och arbetsmarknadspolitiska program.

Hur utbildningens organisering kan påverka jämförbarheten i statistiken mellan länderna diskuterades översiktligt i delrapporten. Denna fråga samt hur de arbetsmarknadspolitiska programmen kan påverka jämförbarheten mellan länderna diskuteras mer utförligt i denna slutrapport.

Enligt uppdraget ska Statskontoret i slutrapporten ge en sammanfattande och utförlig bild över hur jämförbar statistiken är mellan Sverige och de utvalda länderna. Statskontoret ska utifrån en kvalitativ bedömning av hur de olika institutionella och metodologiska faktorerna påverkar statistiken för unga i arbetskraftsundersökningen bedöma om ungdomsarbetslösheten i de olika länderna rättvist kan jämföras utifrån det statistiska underlaget. Statskontoret ska också utreda om det med en enkel korrigering avseende den befintliga statistiken är möjligt att göra bättre och mer rättvisande jämförelser mellan Sverige och de andra länderna. Statskontoret kan också, om det bedöms vara nödvändigt, redovisa andra frågeställningar som belyser jämförbarheten mellan de olika länderna.

1.2 Tolkning och genomförande

Det övergripande syftet med uppdraget är att bedöma hur jämförbar statistiken över ungdomars arbetsmarknadssituation är mellan Sverige och ett urval andra länder. Den statistik som avses i uppdraget utgörs av de olika ländernas arbetskraftsundersökningar. För att göra en bedömning av jämförbar-

---

¹ Uppdragstexten finns i bilaga 1.

heten i arbetskraftsundersökningarna mellan länderna har Statskontoret utgått från statistiken i EU:s arbetskraftsundersökning. Denna statistik presenteras av Eurostat men består av statistik som samlats in via arbetskraftsundersökningarna i EU:s medlemsländer.

Eurostat redovisar regelbundet kvalitetsrapporter om hur arbetskraftsundersökningen genomförs i de olika länderna. Statskontoret har bland annat utgått från dessa kvalitetsrapporter för att analysera skillnader i genomförandet av arbetskraftsundersökningen.

Vid sidan av metodologiska skillnader i de olika ländernas arbetskraftsundersökningar ska Statskontoret bedöma hur institutionella skillnader mellan de olika länderna påverkar jämförbarheten. Med institutionella skillnader avses i uppdraget till exempel hur utbildningen organiseras eller omfattning och inriktning på de arbetsmarknadspolitiska programmen.

Enligt Statskontorets tolkning innebär inte skillnader i institutionella faktorer generellt att jämförbarheten i statistiken från arbetskraftsundersökningen mellan länderna påverkas. För att påverka jämförbarheten måste, enligt vår tolkning, de institutionella skillnaderna innebära att arbetskraftsundersökningen inte mäter samma saker i alla länder – det vill säga att personer med liknande verksamhet inte klassificeras på samma sätt i de olika länderna.

Statskontoret behandlar två sådana institutionella faktorer. Dessa är organisering av yrkesutbildning på gymnasienivå och arbetsmarknadspolitiska program. Genom att dessa faktorer organiserats på olika sätt i länderna får individer olika arbetskraftsstatus i arbetskraftsundersökningen trots att de bedriver liknande verksamhet. Statskontoret har även studerat hur ländernas olika organisering av militärtjänsten påverkar jämförbarheten. Det har dock kunnat konstateras att dessa skillnader i dagsläget inte påverkar jämförbarheten.² Hur jämförbarheten påverkas framöver är avhängigt militärtjänstgöringens framtida organisering.

Statskontoret utgår från statistik som beskriver omfattningen och organiseringen av yrkesutbildningen och de arbetsmarknadspolitiska programmen i respektive land. Vi belyser hur skillnader i organiseringen på dessa områden kan påverka statistiken i arbetskraftsundersökningen med några enkla räkneexempel.

Eftersom länderna skiljer sig åt på många olika sätt vad gäller institutionella och andra faktorer kan sammansättningen av nyckeltalen i arbetskraftsundersökningen – sysselsättningsgrad, arbetslöshetstal och arbetskraftsdeltagande – variera kraftigt mellan länderna trots att samma definitioner används. Att sammansättningen av nyckeltalen skiljer sig åt mellan länderna

---

² Resonemang kring detta redovisas i bilaga 2.

är något som beror på definitionerna av nyckeltalen och är inte något som enligt Statskontorets tolkning påverkar jämförbarheten mellan länderna. Statskontoret har dock valt att redovisa nyckeltalen nedbrutna i undergrupper för att problematisera bilden av ungas arbetsmarknadssituation enligt dessa nyckeltal och vad jämförelser av dessa nyckeltal mellan länderna visar.

Statskontoret gör slutligen en samlad bedömning om huruvida ungdomsarbetslösheten rättvisande kan jämföras mellan länderna. Bedömningen utgår från analysen av de metodologiska skillnaderna i arbetskraftsundersökningarnas genomförande samt de institutionella skillnaderna i länderna emellan. I denna samlade bedömning behandlas även frågan om det med en enkel korrigering av den befintliga statistiken är möjligt att göra mer rättvisande jämförelser mellan Sverige och de andra länderna.

Projektgrupp

Uppdraget har genomförts av en projektgrupp vid Statskontoret bestående av Malin Persson (projektledare) och Johan Kristensson. Till uppdraget har kopplats en referensgrupp som läst och kommenterat innehållet i rapporten. Denna referensgrupp har bestått av två medarbetare vid Statskontoret, samt en utredare vid Statistiska centralbyrån.

1.3 Datainsamling och avgränsningar

Metodologiska skillnader i arbetskraftsundersökningen

Statskontoret har valt att basera bedömningen av de metodologiska skillnaderna i arbetskraftsundersökningen på EU:s arbetskraftsundersökning som redovisas av Eurostat. Detta beror på att statistik från denna undersökning, enligt Eurostat, är mer jämförbar än den statistik som respektive lands statistikmyndighet presenterar. Eftersom den statistik som presenteras på nationell nivå kan vara baserad på definitioner som skiljer sig från dem som används i EU:s arbetskraftsundersökning avser våra bedömningar endast jämförbarheten i Eurostats statistik.

Uppgifter på hur arbetskraftsundersökningarna genomförs i de olika länderna har främst hämtats från Eurostats kvalitetsrapporter. Dessa rapporter baseras på de uppgifter respektive land lämnar till Eurostat. Vissa aspekter av genomförandet har dock inte framgått i kvalitetsrapporterna och Statskontoret har därför kompletterat informationen med förfrågningar till både Eurostat och nationella statistikmyndigheter.

Institutionella skillnader

För att beskriva omfattning och inriktning på yrkesutbildningen i de olika länderna har data från Eurydice och OECD använts.³ Denna statistik avser

---

³ Eurydice är ett nätverk under Europeiska kommissionen som sammanställer information om utbildningssystemen i de olika medlemsländerna.

yrkesutbildning på motsvarande gymnasienivå och de uppgifter vi samlat in avser främst antalet deltagare i yrkesutbildningar där eleven en del av tiden bedriver utbildningen på en arbetsplats under anställningsförhållanden.

För att få en uppfattning om omfattning och inriktning på de arbetsmarknadspolitiska programmen för ungdomar i de olika länderna har Statskontoret använt Eurostats databas över arbetsmarknadspolitiska program. Databasen omfattar offentliga interventioner som syftar till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Program som omfattas är inte bara de som genomförs av statliga myndigheter utan även program som genomförs av regionala och lokala myndigheter samt av socialförsäkringsfonder. Databasen syftar emellertid endast till att omfatta program som explicit har specifika målgrupper på arbetsmarknaden och innebär kostnader, antingen som utlägg eller i förlorade skatteintäkter. Databasen omfattar inte mer generella åtgärder inom arbetsmarknads- och finanspolitiken som inte har en specifik målgrupp i befolkningen.⁴

Det bör också påpekas att databasen inte ger en heltäckande bild av deltagarna i de arbetsmarknadspolitiska programmen eftersom länderna kan definiera program på olika sätt. Dessutom utgår vi i rapporten från det senast tillgängliga året som är 2007. Eftersom omfattning och inriktning på de arbetsmarknadspolitiska programmen kan förändras från år till år innebär detta att kartläggningen endast ger en ögonblicksbild av de arbetsmarknadspolitiska programmens omfattning. Databasen bedöms trots detta ändå vara den i detta sammanhang mest relevanta källa som finns att tillgå på området.

---

⁴ Enligt beskrivningen av databasen som görs i Eurostat (2006) *Labour market policy database – Methodology*.

2 EU:s arbetskraftsundersökning

Eurostat sammanställer uppgifter från arbetskraftsundersökningarna i respektive land till EU:s arbetskraftsundersökning (The European Union Labour Force Survey, EU-LFS). EU:s arbetskraftsundersökning täcker medlemsländerna samt Island, Norge, Schweiz och kandidatländerna. Vilka uppgifter länderna ska rapportera in styrs av ett antal förordningar.⁵ I dessa regleras undersökningens upplägg, egenskaper och genomförande samt principer för framtagandet av de nationella frågeformulären. Dessa principer styr hur kärnfrågorna ska formuleras och i vilken ordning de ska ställas. Kärnfrågorna är de frågor som avser huvudvariablerna för sysselsättning och arbetslöshet. För övriga variabler ska varje enskilt land ansvara för att insamlad data överensstämmer med EU:s definitioner och kvalitetsmål. De flesta definitionerna överensstämmer med rekommendationer från International Labour Organization, ILO, vilket möjliggör jämförelser även med länder som inte ingår EU:s arbetskraftsundersökning.⁶

Varje nationell statistikmyndighet har ansvar för att göra urval till arbetskraftsundersökningen, framställa frågeformulären, genomföra intervjuerna och lämna in resultaten till Eurostat kodade enligt riktlinjerna.⁷

2.1 Definitioner

Definitionerna i arbetskraftsundersökningen är hämtade från SCB:s beskrivning av den svenska arbetskraftsundersökningen men är i överensstämmelse med EU:s riktlinjer.⁸

I arbetskraftsundersökningen delas befolkningen upp i olika grupper enligt figur 1 beroende på hur respondentens arbetsmarknadssituation såg ut under en specifik vecka – referensveckan.

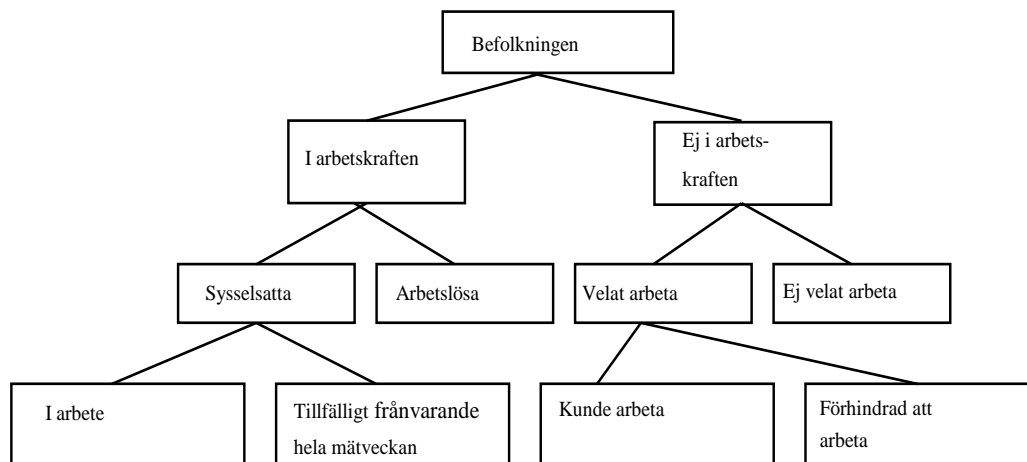
⁵ Den viktigaste är EU-förordning Nr 577/98.

⁶ Eurostat (2009) *Quality report of the European Union labour force survey 2007*.

⁷ Eurostat (2003) *The European Union labour force survey – Methods and definitions – 2001*.

⁸ Beskrivningen av definitionerna i arbetskraftsundersökningen är hämtade från: SCB (2007) *Beskrivning av statistiken, Arbetskraftsundersökningen 2008*.

Figur 1 Befolkningen uppdelad på olika arbetskraftsstatus i arbetskraftsundersökningen.

Källa: SCB (2007).

Arbetskraften omfattar personer som enligt definitionerna nedan antingen klassificeras som sysselsatta eller arbetslösa.

Sysselsatta omfattar följande grupper:

- personer som under referensveckan utförde arbete under minst en timme, antingen som avlönade arbetstagare, som egna företagare (inklusive fria yrkesutövare) eller oavlönade medhjälpare i företag tillhörande make/maka eller annan medlem av samma hushåll. Dessa utgör gruppen *sysselsatta och i arbete*.
- personer som inte utförde något arbete enligt ovan, men som hade anställning, arbete som medhjälpare hushållsmedlem eller egen företagare (inklusive fria yrkesutövare) och var tillfälligt frånvarande under hela referensveckan. Orsaker till frånvaron kan vara sjukdom, semester, tjänstledighet (t.ex. för vård av barn eller studier), arbetskonflikt eller ledighet av annan anledning. Denna grupp utgör *sysselsatta men tillfälligt frånvarande från arbetet*.

Enligt definitionerna i EU:s arbetskraftsundersökning ska värnpliktiga inte anses vara sysselsatta även om de utför lönearbete.⁹ Detta skiljer sig från den svenska arbetskraftsundersökningen där värnpliktiga kan ingå bland de sysselsatta.

⁹ Eurostat (2003) *The European Union labour force survey – Methods and definitions – 2001*.

Arbetslösa omfattar följande:

- personer som var utan arbete under referensveckan men som sökt arbete under de senaste fyra veckorna (referensveckan och tre veckor bakåt) och kunde arbeta referensveckan eller kunde börja arbeta inom 14 dagar från referensveckans slut. Arbetslösa omfattar även personer som har fått ett arbete som börjar inom tre månader, förutsatt att de skulle ha kunnat arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut.

Personen anses ha sökt arbete om hon till exempel varit i kontakt med arbetsförmedlingens personal för att hitta ett arbete, läst, satt in eller svarat på annons om arbete, kontaktat arbetsgivare eller varit på intervju.¹⁰

Latent arbetssökande, som velat och kunnat arbeta referensveckan men inte sökt arbete under de senaste fyra veckorna, ingår däremot inte i gruppen arbetssökande.

Personer som ingår i gruppen *ej i arbetskraften* omfattar personer som varken är sysselsatta eller arbetslösa.

Det *relativa arbetslöshetsstalet* är andelen arbetslösa av arbetskraften.

Sysselsättningsgraden är andelen sysselsatta av befolkningen.

I oktober 2007 ändrades Sveriges officiella arbetslöshetsdefinition. I enlighet med EU:s förordningar ingår därefter även heltidsstuderande som sökt arbete i gruppen arbetslösa och därmed i arbetskraften. Sverige har dock även innan detta rapporterat in uppgifter till Eurostat i enlighet med internationella definitioner.¹¹

---

¹⁰ Enligt frågeformuläret i den svenska arbetskraftsundersökningen.

¹¹ SCB (2007) *Beskrivning av statistiken, Arbetskraftsundersökningen 2008*.

3 Jämförbarheten mellan de olika ländernas arbetskraftsstatistik

Enligt Eurostats kvalitetsrapporter för arbetskraftsundersökningen är jämförbarheten i statistiken mellan länderna i EU:s arbetskraftsundersökning högre än i någon annan statistik över sysselsättning och arbetslöshet i medlemsländerna.¹² Denna bedömning baseras på:

1. att samma uppgifter samlas in för varje land
2. att det finns en hög överensstämmelse mellan de nationella frågeformulären och EU:s principer för frågeformulären
3. att samma definitioner används för samtliga länder
4. användandet av gemensamma klassificeringar
5. att insamlad data behandlas centralt vid Eurostat.

Trots denna harmonisering finns ett antal faktorer som påverkar möjligheten att jämföra de olika ländernas arbetskraftsstatistik.

3.1 Metodologiska skillnader och jämförbarheten mellan länderna

De metodologiska skillnader som behandlas här utgörs av skillnader i frågeordningen samt skillnader urvalet till undersökningen.¹³ Skillnader i urvalsförfarande som behandlas är huruvida undersökningen täcker ungdomar i vissa boendeformer och hela åldersintervallet 15–24 år. Statskontoret diskuterar också översiktligt jämförbarheten i statistiken över tid samt andra osäkerhetskällor.

Avvikande frågeordning

Enligt Eurostats kvalitetsrapporter levererar samtliga länder i kartläggningen uppgifter enligt de gemensamma definitionerna. I Nederländerna har dock frågorna om huruvida respondenten sökt arbete och varit tillgänglig att börja ett arbete föregåtts av en fråga om hon velat arbeta under referensveckan. Endast de respondenter som svarat att de velat arbeta har därefter fått de följande frågorna om arbetssökande och baserat på dessa definierats som

---

¹² Eurostat (2009) *Comparability of results, breaks in series and coherence with other statistics*, 2009-10-02.

¹³ De metodologiska skillnaderna mellan länderna har tidigare undersökts av Statistiska centralbyrån (2009). Slutsatserna i SCB:s genomgång har sammanfattats i Statskontorets delrapport.

arbetslösa.¹⁴ Frågan om respondenten velat arbeta i Nederländernas arbetskraftsundersökning togs dock bort i början av år 2010.

Frågeordningen har inneburit en skillnad mellan Nederländerna och övriga länder som påverkat jämförbarheten i statistiken. Arbetslöshetstalet kan ha underskattats i statistiken för Nederländerna fram till år 2010. Hur stor effekt detta fått för Nederländernas arbetslöshetstal för unga är oklart. Motsvarande fråga fanns i den svenska arbetskraftsundersökningen fram till april år 2005. För Sverige har SCB uppskattat att effekten av att denna fråga togs bort var att arbetslöshetstalet blev högre. Denna effekt var också större i den yngre åldersgruppen.¹⁵

Olika urval avseende boendeformer

I regleringen av EU:s arbetskraftsundersökning anges att undersökningen ska avse befolkningen som vanligtvis är bosatt i respektive medlemsland. Av olika anledningar har emellertid inte alla länder möjlighet att inkludera individer som är bosatta i institutionella hushåll i undersökningen.¹⁶ Enligt beskrivningen av EU:s arbetskraftsundersökning innefattar dessa institutionella hushåll bland annat utbildningsinstitutioner, studentboende vid universitet och militärförläggningar. Länderna ska också lämna uppgifter till Eurostat på vilken typ av hushåll de enskilda individerna bor i. I harmoniseringen av det insamlade materialet sammanställer Eurostat sedan endast statistiken för populationen boende i privata hushåll.¹⁷

Att länderna hanterar insamlingen av individer från olika hushållstyper och redovisningen av dessa till Eurostat på olika sätt påverkar jämförbarheten i statistiken mellan länderna. I tabell 1 sammanfattas uppgifterna från Eurostats kvalitetsrapporter avseende de olika ländernas urvalsramar och hantering av så kallade institutionella hushåll samt huruvida undersökningen täcker hela åldersspannet 15–24 år.

---

¹⁴ Denna avvikelse framgår i: Eurostat (2010) *Eurostat news release 16/2010*.

¹⁵ SCB (2005) *Measurement of unemployment – a comparison of the new and old Swedish Labour Force Survey*.

¹⁶ Eurostat (2003) *The European Union labour force survey – Methods and definitions – 2001*.

¹⁷ Detta innefattar alla personer som bor i de undersökta hushållen under referensveckan samt de individer som tillfälligt är frånvarande från ett sådant hushåll på grund av studier, semester, sjukdom, affärsresor mm. Undersökningen täcker inte personer som trots att de har en koppling till det undersökta hushållet: i) vanligtvis bor i ett annat hushåll, ii) bor i ett institutionellt hushåll (speciellt personer som gör obligatorisk militärtjänst exkluderas) eller iii) har emigrerat (Eurostat (2003) *The European Union labour force survey – Methods and definitions – 2001*).

Tabell 1 Urvalsramar, hantering av institutionella hushåll och åldersspann i arbetskraftsundersökningen i respektive land.

	Urvalsram	Hantering av institutionella hushåll	Täcker hela åldersspannet 15-24 år
Sverige	Befolkningsregister	Alla individer rapporteras som boende i privata hushåll	Ja, 15-åringar inkluderade sedan år 2001.
Danmark	Befolkningsregister och arbetslöshetsregister	Alla individer rapporteras som boende i privata hushåll	Ja
Norge	Befolkningsregister	Alla individer rapporteras som boende i privata hushåll	Ja, 15-åringar inkluderade sedan år 2006.
Finland	Befolkningsregistret	Alla individer rapporteras som boende i privata hushåll	Ja
Österrike	Bostadsenheter dras ur bostadsregistret	Adresser som man vet är institutionella boenden utesluts ur urvalet, detta innefattar studentkorridorer, militärförläggningar etc	Ja
Tyskland	Folkräkning från 1987 samt befolkningsregister – geografiska områden väljs ut	Både privata och institutionella hushåll undersöks, förutom militärförläggningar. Studenter och värnpliktiga inkluderas i föräldrarnas hushåll.	Ja
Nederländerna	Adressregister	Adresser till institutioner exkluderas från urvalet.	Ja
Storbritannien	Adressregister (telefonregister i norra Skottland)	Endast adresser som får mindre än 50 försändelser per dag undersöks i syfte att exkludera företag etc. Studerande boende i studenthem anses tillhöra föräldrarnas hushåll.	Nej, 15-åringar inkluderades ej.

Källa: Eurostat (2009) Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition.

De nordiska länderna använder befolkningsregister som täcker den folkbokförda befolkningen för att göra urval av individer till undersökningen. Individer från både privata och institutionella hushåll ingår därför i undersökningen. I det material som dessa länder levererar till Eurostat klassificeras samtliga individer som boende i privata hushåll.¹⁸ Detta innebär att för dessa länder kan inte Eurostat särskilja och exkludera boende i institutionella hushåll. Individer som klassificerats som värnpliktiga exkluderas däremot i Eurostats harmonisering.

I de övriga länderna i tabellen hanteras institutionella hushåll på ett annat sätt. Urvalet utgår i dessa länder från bostads- och adressregister. Adresser till institutionella hushåll undantas från urvalet i Österrike, Nederländerna och Storbritannien vilket innebär att individer bosatta i dessa hushåll ute-

¹⁸ Enligt uppgift från Eurostat (e-post 2010-02-23).

sluts från urvalet till undersökningen. I Tyskland ingår däremot institutionella hushåll förutom militärförläggningar i urvalet. För Tysklands del ingår därför också individer som är bosatta i de institutionella hushållen i urvalet till undersökningen. Till skillnad mot de nordiska länderna lämnar Tyskland dock uppgifter på hushållstyp till Eurostat som sedan exkluderar boende i de institutionella hushållen från undersökningen.

Boende i institutionella hushåll från såväl Tyskland som Österrike, Nederländerna och Storbritannien har därmed exkluderats i Eurostats harmonisering tillsammans med de värnpliktiga.

Eurostats uppräknig av urvalet från de privata hushållen till att gälla hela befolkningen för Tyskland, Österrike, Nederländerna och Storbritannien innebär att individer bosatta i de institutionella hushållen antas ha samma arbetskraftsstatus som individer bosatta i de privata hushållen. För de nordiska länderna görs emellertid inte något sådant antagande vilket innebär att hänsyn tas till arbetskraftsstatusen för urvalet från befolkningen i de institutionella hushållen.

Jämförbarheten i statistiken från arbetskraftsundersökningen mellan de nordiska länderna och övriga länder påverkas således av att urvalet i de övriga länderna inte täcker hela befolkningen. Hur stor påverkan uteslutandet av en del av befolkningen kan få på skattningarna beror på gruppens andel av befolkningen i respektive land och hur mycket dessa ungdomars arbetskraftsstatus skiljer sig från övriga befolkningen. Enligt uppgift från Eurostat är det dock endast 3–4 procent av individerna i åldersgruppen 15–24 år som klassificerats som boende i institutionella hushåll i Tyskland.¹⁹ För Österrike, Nederländerna och Storbritannien finns efter en folkräkning år 2001 uppgift på andelen ungdomar som klassificerats som boende i institutionella hushåll. Denna visade att andelen ungdomar som var bosatta i dessa hushåll var mindre än 1 procent i Österrike och Nederländerna och knappt 5 procent i Storbritannien.²⁰ Andelen ungdomar i de institutionella hushållen är således troligtvis liten men arbetskraftsstatusen kan skilja sig kraftigt mellan denna grupp och övriga ungdomar.

En annan skillnad mellan ländernas arbetskraftsundersökningar är att de nordiska ländernas statistik, där urvalet görs utifrån den folkbokförda befolkningen, inte täcker vissa personer som nyligen flyttat till dessa länder eftersom de ännu inte finns med i folkbokföringen. Detta bedöms enligt SCB emellertid vara ett marginellt problem.²¹

---

¹⁹ Enligt uppgift från Eurostat (e-post 2010-02-23).

²⁰ Eurostat, *Census 2001 - Household and family characteristics of the population at the national level*.

²¹ SCB (2009) *Arbetsmarknadssituationen för hela befolkningen 15–74 år, AKU 2:a kvartalet 2009. Tema – att jämföra ungdomsarbetslösheten i Europa*, Statistiska meddelanden AM 11 SM 0903.

Olika urval avseende åldersintervall

Ytterligare en skillnad i urvalet som påverkar jämförbarheten mellan de olika ländernas arbetskraftsundersökningar är att Storbritannien inte inkluderar hela åldersspannet i undersökningen utan exkluderar 15-åringarna. 15-åringar deltar generellt sett mindre på arbetsmarknaden och jämförelser av ungdomars arbetsmarknadssituation mellan ett land där dessa ingår och ett land där de inte ingår i undersökningen blir således missvisande. Effekter av uteslutande av 15-åringar för Sveriges statistik har uppskattats av SCB. För årsmedeltalet år 2008 skulle motsvarande redovisning innebära ett arbetslöshetstal som var 0,8 procentenheter lägre.²²

Jämförbarhet över tid

Över tid har ett flertal förändringar skett i arbetskraftsundersökningarna i de olika länderna. EU:s arbetskraftsundersökning har övergått från att under perioden 1983–1997 avse en skattning som var baserad på undersökningar genomförda under första eller andra kvartalet respektive år till en undersökning som redovisas för årets alla kvartal och är kontinuerlig, dvs. att den bygger på samtliga veckor under året. För de länder som avses i detta uppdrag har alla länder förutom Tyskland och Österrike genomfört en kontinuerlig undersökning sedan år 2000. Dessa båda länder övergick till en kontinuerlig undersökning först år 2005 respektive år 2004.²³ Denna övergång samt andra förändringar som länderna genomfört i undersökningen innebär att det finns flera brott i tidsserierna.

År 2005 gjordes en större omläggning av den svenska arbetskraftsundersökningen för att harmonisera denna med EU:s arbetskraftsundersökning. Förändringarna avsåg en ny frågeordning men också en förändrad arbetslöshetsdefinition.²⁴ Denna förändring innebär att serien inte är helt jämförbar över tid vare sig inom Sverige eller mellan Sverige och andra länder. Vissa av de andra länderna har på motsvarande sätt förändrat sina undersökningar för att harmonisera dessa med definitionerna och frågeordningen i EU-förordningen. Jämförbarheten i statistiken över tid har genom dessa förändringar påverkats vid olika tillfällen och på olika sätt mellan de olika länderna. De viktigaste förändringarna som genomförts i de olika länderna efter övergången till en kontinuerlig undersökning finns sammanställt i bilaga 3.

---

²² Ibid.

²³ Se tabell i bilaga – förändringar som tas upp är de förändringar som länderna rapporterat till Eurostat och anges ha påverkat huvudvariablerna.

²⁴ Se SCB (2005), *Ny EU-harmoniserad arbetskraftsundersökning, AKU, från och med april månad 2005*.

Andra osäkerhetskällor

Statistiken i arbetskraftsundersökningen bygger på ett urval från populationen vilket i sig medför en osäkerhet. Osäkerheten i statistiken kan också skilja sig mellan länderna på grund av bland annat olika stora urval, svarsbortfall och indirekta intervjuer. Andelen svarsbortfall och indirekta intervjuer i de olika ländernas undersökningar finns sammanställt i bilaga 3. Svarsbortfallet varierade år 2007 mellan 2 och 34 procent för länderna i denna sammanställning. För Sveriges undersökning var svarsbortfallet 18 procent. De indirekta intervjuerna – där någon annan i hushållet svarar på frågor om personens arbetsmarknadssituation – varierade mellan 2 och 45 procent av intervjuerna. I den svenska undersökningen var denna andel mindre än 3 procent. Uppgifterna på andel svarsbortfall och indirekta intervjuer avser dock hela undersökningen vilket innebär att andelarna för de unga kan vara ännu högre.

Skillnader mellan länderna i dessa osäkerhetsfaktorer innebär inte att jämförbarheten i statistiken mellan länderna direkt påverkas, däremot ökar osäkerhetsfaktorerna risken att statistiken inte ger en korrekt bild av de ungas arbetsmarknadssituation.

3.2 Institutionella skillnader och jämförbarheten mellan länderna

Trots att länderna använder samma definitioner i den statistik som Eurostat producerar kan vissa grupper, även om de bedriver mycket liknande verksamhet, klassificeras på olika sätt i länderna beroende på hur verksamheten organiserats i respektive land. Detta kan medföra att en grupp definieras som sysselsatt i ett land medan en grupp med snarlik verksamhet i ett annat land inte automatiskt ingår bland de sysselsatta. Detta påverkar, enligt Statskontoret, jämförbarheten i statistiken över de ungas arbetsmarknadssituation mellan de olika länderna.

I delrapporten diskuterades några aspekter inom utbildningssystemet som kan påverka de ungas arbetsmarknadssituation. De faktorer som togs upp var främst yrkesutbildningens organisering, ålder då den obligatoriska utbildningen upphör samt hur studiemedels- och terminssystemen är organiserade. Dessa faktorer påverkar ungdomars drivkrafter och möjligheter att delta på arbetsmarknaden. Av dessa faktorer är det dock endast hur länderna valt att organisera sin yrkesutbildning på gymnasienivå som kan påverka jämförbarheten mellan länderna i det avseendet att individer med liknande verksamhet inte klassificeras på samma sätt i samtliga länder.

En annan institutionell faktor som också kan påverka jämförbarheten på detta sätt är organiseringen av de arbetsmarknadspolitiska programmen.

Hur yrkesutbildningen respektive de arbetsmarknadspolitiska programmen kan påverka jämförbarheten diskuteras nedan tillsammans med uppgifter på hur länderna organiserat dessa verksamheter och deras omfattning.

Yrkesutbildningens organisering

Elever som har en betald praktik till exempel i form av lärlingsanställning som en del av sin utbildning ska i arbetskraftsundersökningen klassificeras som sysselsatta under dessa perioder. Samma utbildning på en arbetsplats utan lön klassificeras som utbildning. Eftersom yrkesutbildningen och elevernas ersättning under denna organiseras på olika sätt i de olika länderna innebär detta att elever i yrkesutbildning klassificeras som sysselsatta i vissa länder men inte i andra.

Lärlingsutbildning i Sverige

I Sverige läser gymnasieelever på yrkesprogram generellt hela sin utbildning inom skolans regi. Eleverna ska dock ha minst 15 veckors praktik på arbetsplats under utbildningen men denna praktik är inte betald och eleverna klassificeras därmed inte som sysselsatta genom deltagandet i praktiken.

Det finns emellertid en försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning sedan läsåret 2008/2009. Försöksverksamheten omfattade hösten 2008 cirka 3 600 lärlingsplatser och har inför läsåret 2009/2010 utökats till 6 000 nya platser. Enligt Skolverket har ca 3 900 av dessa nya platser utnyttjats hösten 2009. Under försöket har det varit möjligt för eleverna att kombinera en yrkesutbildning på en arbetsplats med eller utan anställningsförhållande med studier av vissa ämnen på gymnasieskola. Endast ett fåtal av eleverna har dock varit anställda inom försöket med lärlingsutbildning.²⁵ Den gymnasiala lärlingsutbildningen har samma mål som den mer skolförlagda utbildningen men minst 50 procent av utbildningen sker på en eller flera arbetsplatser. Resterande del av utbildningen sker i gymnasieskolan.

Riksdagen har beslutat att en permanent lärlingsutbildning ska införas i gymnasieskolan från läsåret 2011/2012 som ett alternativ till den skolförlagda gymnasiala yrkesutbildningen. Från och med hösten 2011 kommer det vara möjligt att inom ramen för yrkesprogrammen gå gymnasial lärlingsutbildning. Lärlingsutbildningen ska kunna påbörjas första, andra eller tredje läsåret.

Den 7 april i år överlämnade lärlingsutredningen sitt betänkande (SOU 2010:19). Utredningen föreslog att en ny tidsbegränsad anställningsform inrättas, så kallad gymnasial lärlingsanställning.

---

²⁵ SOU 2010:19 *Lärling – en bro mellan skola och arbetsliv*.

Vid sidan av denna gymnasiala lärlingsutbildning finns i vissa branscher i Sverige en annan typ av lärlingssystem. Inom exempelvis byggsektorn anställs de som lämnat gymnasieskolans yrkesinriktade program som lärlingar (avtalslärlingar). De är anställda med reducerad lön under en begränsad tid som regleras i kollektivavtal. Därutöver finns yrkesutbildningar för vuxna på eftergymnasial nivå för specifika hantverk.

Lärlingsutbildning i andra länder

I tabell 2 redovisas andelen av eleverna på motsvarande gymnasienivå som läser yrkesutbildningar och andelen som läser program där eleverna spenderar mer än 25 procent av tiden på en arbetsplats. I Danmark, Österrike och Tyskland läser en stor andel av ungdomarna yrkesutbildningar på motsvarande gymnasienivå där delar av utbildningen är arbetsplatsförlagd i form av lärlingsutbildning. I Norge, Finland och Nederländerna finns också liknande program, men dessa omfattar en mindre del av ungdomarna jämfört med de andra länderna.²⁶ Vanligtvis är en större andel av tiden än 25 procent i dessa utbildningar arbetsplatsförlagd. I exempelvis Danmark är över hälften av tiden förlagd till arbetsplats. I Tyskland är det i allmänhet bara en eller ett par dagar i veckan som eleven spenderar i skolan, övriga tiden spenderas på arbetsplats.²⁷

I alla länder förutom Nederländerna får merparten av eleverna betalt under sin praktik i form av lön eller annan ersättning. I Nederländerna får endast 28 procent av eleverna som gör arbetspraktik lön och 72 procent går helt utan ersättning.²⁸ Att eleverna får lön eller annan ersättning när de är på arbetsplatsen innebär att de enligt definitionerna i arbetskraftsundersökningen ska klassificeras som sysselsatta under dessa perioder. Det räcker också med att en elev är anställd under delar av en vecka för att den skall räknas som sysselsatt under hela den veckan.

---

²⁶ Enligt uppgifter för de olika länderna i Eurydice, *National education system descriptions*.

²⁷ SOU 2009:25, *Gymnasial lärlingsutbildning – hur blev det?*

²⁸ OECD (2008) *The OECD international survey of VET systems: first results and technical report*. Uppgifter för Storbritannien saknas.

Tabell 2 Andel elever på motsvarande gymnasienivå som läser yrkesutbildningar och yrkesutbildningar med del av tiden förlagd till arbetsplats, år 2007.

	I yrkesutbildning	I yrkesutbildning med mer än 25 % av utbildningstiden på arbetsplats
Österrike	70,7 %	34,3 %
Danmark	47,7 %	47,2 %
Finland	66,7 %	11,5 %
Tyskland	57,4 %	42,2 %
Nederländerna	67,6 %	18,5 %
Norge	57,5 %	14,9 %
Sverige	56,2 %	-
Storbritannien	41,4 %	Värde saknas

Källa: OECD (2009) Education at a glance 2009

Lärlingsutbildningens påverkan på jämförbarheten

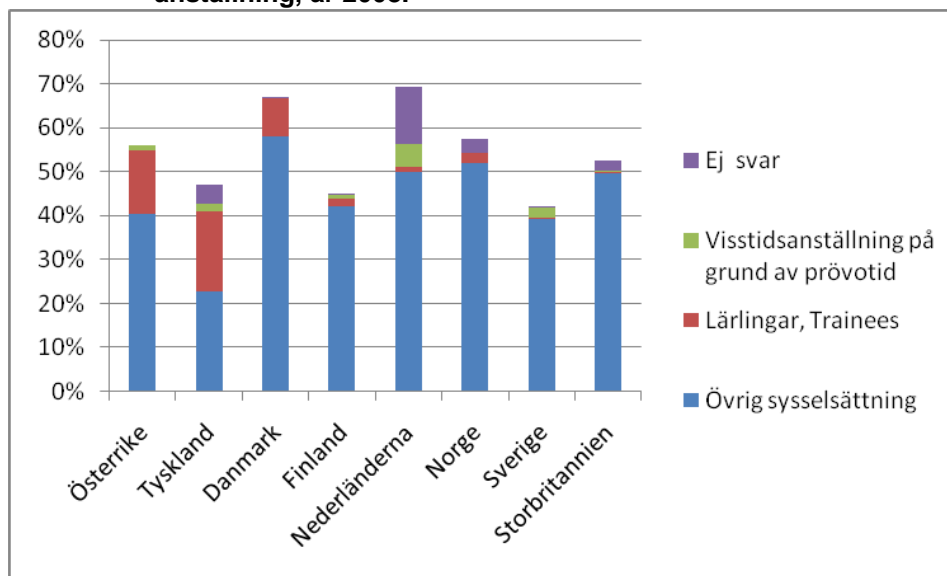
Det går inte att uppskatta hur stor inverkan respektive lands lärlingsprogram har på arbetsmarknadsstatistiken för ungdomarna i landet utan att veta vilken arbetskraftsstatus dessa ungdomar skulle ha haft om inte lärlingsanställningen innebar att de klassificerades som sysselsatta.

I figur 2 beskrivs dock sysselsättningsgraden för respektive land nedbrutet efter typ av anställning. Där framgår att en relativt stor del av sysselsättningen för ungdomar i Österrike, Tyskland och Danmark består av lärlingsanställningar och traineeplatser. Nederländerna har också ett relativt stort lärlingsprogram men det är bara de elever som får lön som räknas som sysselsatta i arbetskraftsundersökningen.²⁹

Bland de ungdomar som klassificerats som lärlingar eller trainees i diagrammet ingår också lärlingar som går yrkesutbildningar på eftergymnasial nivå eller deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Lärlingar på eftergymnasial nivå påverkar inte jämförbarheten på samma sätt eftersom deras verksamhet kan liknas vid verksamheten för de avtalslärlingar som finns i Sverige.

²⁹ Enligt Eurostat gör också sekvensen på frågorna i den nederländska enkäten att ungdomar i lärlingsprogram registreras som i anställning med provotid.

Figur 2 Sysselsättningsgraden för ungdomar nedbruten på typ av anställning, år 2008.

Källa: EU-LFS, egen bearbetning.

Räkneexempel

För att illustrera vilken inverkan en svensk gymnasieutbildning med lärlingsanställning skulle kunna få på arbetsmarknadsstatistiken för unga har Statskontoret skapat ett räkneexempel. Detta beskrivs närmare i bilaga 4. Räkneexemplet visar endast effekterna av att en andel av eleverna som var inskrivna i gymnasieutbildning år 2008 byter klassificering i arbetskraftsundersökningen. Effekterna på ungdomarnas arbetsmarknadssituation efter lärlingsutbildningen och de mer dynamiska effekterna på arbetsmarknaden som lärlingsutbildningen kan få ingår inte i denna analys.

Om i genomsnitt 10 procent av gymnasieeleverna hade varit i lärlingsanställning under år 2008 skulle det innebära att sysselsättningsgraden för hela populationen ungdomar ökade med cirka 2 procentenheter och att arbetslöshetstalet minskade med runt 1 procentenhet. Om i genomsnitt 30 procent av gymnasieeleverna hade varit i lärlingsanställning skulle sysselsättningsgraden för hela populationen ungdomar öka med cirka 7 procentenheter och arbetslöshetstalet minska med runt 4 procentenheter.

Det senare exemplet visar att ett omfattande gymnasialt lärlingsprogram med anställningar får en stor inverkan på bilden av de ungas arbetsmarknadssituation i Sverige. Detta motsvarar också ungefär storleksordningen på lärlingsprogrammen i Danmark, Tyskland och Österrike. För resterande länder är dock andelen elever på motsvarande gymnasienivå som deltar i utbildning som till viss del är arbetsplatsförlagd betydligt mindre och kan därmed endast få begränsad inverkan på statistiken.

Arbetsmarknadspolitiska program

Enligt definitionerna i arbetskraftsundersökningen klassificeras personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program som innefattar en anställning eller eget företagande med ekonomiskt stöd som sysselsatta. Detta gäller i Sverige till exempel offentligt skyddat arbete, start av näringsverksamhet, plusjobb, instegsjobb och anställning med lönebidrag eller anställningsstöd.³⁰

Arbetsmarknadspolitiska program i Sverige som i arbetskraftsundersökningen istället behandlas som studier är till exempel arbetsmarknadsutbildning, kommunalt ungdomsprogram, ungdomsgarantin, aktiviteter inom vägledning och platsförmedling, arbetspraktik och lärlingsplatser. Detta är program som inte innefattar någon anställning eller lön. Deltagarna i dessa program klassificeras som arbetslösa i arbetskraftsundersökningen om de uppfyller kriterierna för arbetssökande och tillgänglighet på samma sätt som för övriga studerande.

Beroende på inriktningen och omfattningen på de arbetsmarknadspolitiska programmen i de olika länderna kan därför deltagare i program ingå bland de sysselsatta i olika utsträckning. Program med liknande innehåll kan också organiseras på olika sätt mellan länderna avseende lönesubventioner eller bidrag till deltagaren. Jämförelser mellan olika länder kan därför bli missvisande eftersom grupper med liknande verksamhet klassificeras på olika sätt mellan länderna och att gruppen sysselsatta i olika omfattning innehåller personer som är sysselsatta med hjälp av subventioner. Jämförbarheten i statistiken från arbetskraftsundersökningen mellan länderna påverkas således av omfattningen och organiseringen av de arbetsmarknadspolitiska programmen.

Antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program i de olika länderna

I bilaga 4 presenteras uppgifter från Eurostats databas för respektive land som uppdraget omfattar. I tabellen presenteras det genomsnittliga antalet unga under 25 års ålder som deltog i olika kategorier av arbetsmarknadspolitiska program, befolkningens storlek i åldern 15–24 år samt hur antalet

---

³⁰ Enligt frågeformuläret för den svenska arbetskraftsundersökningen.

deltagare i programmen förhåller sig till befolkningens storlek. Uppgifterna avser år 2007.³¹

De arbetsmarknadspolitiska programmen är i databasen indelade i sex huvudgrupper:

- Utbildning
- Arbetsrotering och arbetsdelning³²
- Anställningsincitament
- Anställningsstöd och rehabilitering
- Direkt jobbskapande program (arbeten utanför den reguljära arbetsmarknaden)
- Starta-eget bidrag

Statskontoret har granskat beskrivningarna av de olika programmen som finns i ländernas kvalitetsrapporter för statistiken i databasen.³³ Baserat på dessa beskrivningar har en uppskattning gjorts av antalet deltagare i respektive programtyp som i arbetskraftsundersökningen troligtvis skulle klassificeras som sysselsatt. Uppskattningen bygger på antalet deltagare i de program som enligt beskrivningen uttryckligen innefattar en anställning eller eget företagande med ekonomiskt stöd samt arbetsrotation.³⁴ Antalet deltagare i dessa program har sammanställts i tabell 3 och 4. I tabellerna har också det totala antalet deltagare i dessa program satts i relation till befolkningen i åldern 15–24 år för respektive land.³⁵

Av tabellerna framgår att det inom till exempel kategorin utbildning finns deltagare som enligt definitionerna i arbetskraftsundersökningen skulle klassificeras som sysselsatta. I utbildningskategorin finns program som innefattar lönesubventioner till arbetsgivare för lärlingsanställningar eller anställningar som ska förbereda för en lärlingsanställning. Denna typ av

---

³¹ Databasen gör endast en uppdelning på individer som är under 25 år respektive 25 år och äldre. Att det inte finns någon lägre åldersgräns borde inte utgöra något problem eftersom mycket få personer yngre än 15 år troligtvis deltar i de arbetsmarknadspolitiska programmen. Antalet deltagare mäts som det genomsnittliga antalet deltagare över året, vanligtvis beräknas detta som genomsnittet av antalet deltagare vid slutet av varje månad under året enligt Eurostat (2006) *Labour market policy database – Methodology*. Det senaste år som finns tillgängligt för alla länderna i uppdraget är år 2007. Detta år används således för att få bättre jämförbarhet mellan länderna. Andra år kan dock ge en annan bild av omfattning och inriktning på åtgärderna i respektive land.

³² Arbetsdelning och arbetsrotation innebär att en arbetslös blir anställd tillfälligt under tiden som en ordinarie anställd minskar sin arbetstid för att delta i utbildning eller någon annan aktivitet. Den anställde som minskar sin arbetstid får under perioden ersättning för delar av den förlorade inkomsten som uppstår genom den minskade arbetstiden.

³³ Eurostat (2009) *Labour market policy – Qualitative reports 2007*.

³⁴ Denna uppdelning stämmer överens med de åtgärder som innebär att individen klassificeras som sysselsatt i den svenska arbetskraftsundersökningen.

³⁵ För Nederländerna saknas dock uppgifter på antal deltagare i flertalet program.

program är vanligt förekommande för ungdomar främst i Tyskland och Österrike men finns också i viss utsträckning i Finland.³⁶

Arbetsrotation och arbetsdelning är, enligt uppgifterna i databasen, ett program som inte är särskilt vanligt för de unga. I Finland är det dock drygt 1 000 unga arbetslösa som blivit sysselsatta på detta sätt. Arbetsrotation ökar antalet sysselsatta genom att både den person som minskar arbetstiden och den person som ersätter denne räknas som sysselsatta.³⁷

I de flesta av länderna är det totala antalet deltagare i program med subventionerad sysselsättning lågt i förhållande till antalet unga. Österrike är dock ett undantag på grund av omfattningen på de subventionerade lärlingsanställningarna – här är uppskattningsvis nästan 3 procent av de unga sysselsatta genom program. För de övriga länderna är andelen unga i program som innebär subventionerad sysselsättning lägre än 1 procent.

Programmets påverkan på sysselsättningsgraden är dock troligtvis ännu mindre än så. Subventionerad sysselsättning kan ha en undanträngning av reguljär sysselsättning genom att individer anställs som skulle ha anställts också utan subventionen eller att man anställer en person med en subvention istället för någon annan person. När man ser till en mindre del av befolkningen i arbetsför ålder, exempelvis unga, kan programmen innebära att arbeten skapas i den unga ålderskategorin men tränger undan arbeten i den äldre ålderskategorin. Hur mycket sysselsättningsgraden för de unga kan ha påverkats av programmen är därmed svårbedömt.

Om de arbetsmarknadspolitiska programmen organiserats på annat sätt eller haft annan inriktning och därigenom hanterats som studier i arbetskraftsundersökningen skulle det troligtvis innebära ett högre arbetslöshetstal. I de arbetsmarknadspolitiska program som hanteras som studier klassificeras deltagarna som arbetslösa om de uppfyller villkoren för tillgänglighet och arbetssökande. Om de inte uppfyller dessa villkor klassificeras de som utanför arbetskraften. Som en övre gräns på genomslaget av de arbetsmarknadspolitiska programmen har Statskontoret som ett räkneexempel, som presenteras i bilaga 5, uppskattat vad som händer om samtliga deltagare i de program som troligtvis hanteras som sysselsättning i arbetskraftsundersökningen istället skulle klassificeras som arbetslösa. För vissa av länderna skulle detta få stora konsekvenser för arbetslöshetstalet. Arbetslöshetstalet

---

³⁶ Ordinarie lärlingsprogram anses vara en del av utbildningssystemet och ska därför inte ingå i de arbetsmarknadspolitiska programmen i databasen. Program som riktas mot att målgrupperna för de arbetsmarknadspolitiska programmen ska bli lärlingar ska däremot ingå i databasen.

³⁷ Personer som tar helt ledigt räknas däremot inte som *i arbete* – eftersom denne är tillfälligt frånvarande från sitt arbete – utan som sysselsatt men tillfälligt frånvarande. Arbetade timmar i befolkningen påverkas därmed inte av programmet – arbetade timmar i en delgrupp av befolkningen, som ungdomar, kan däremot påverkas genom programmet om arbetsrotationen sker mellan olika ålderskategorier.

skulle bli 5 procentenheter högre i Österrike och nästan 2 procentenheter högre i Tyskland och Finland. För resterande länder skulle arbetslöshetsstalet öka med mindre än 1 procentenhet. Eftersom de arbetsmarknadspolitiska programmen sannolikt har undanträngningseffekter och vissa av deltagarna inte skulle klassificeras som arbetslösa under en annan organisering bedömer Statskontoret dock att de arbetsmarknadspolitiska programmen troligtvis har haft en betydligt mindre inverkan på bilden av de ungas arbetsmarknadssituation än vad detta räkneexempel visar.

Tabell 3 Antal deltagare under 25 år i arbetsmarknadspolitiska program, uppskattat antal av dessa som klassificeras som sysselsatta och deras antal i förhållande till antalet unga, år 2007, Sverige, Norge; Danmark, Finland.

	Sverige		Norge		Danmark		Finland	
	Antal deltagare	Uppskattat antal sysselsatta	Antal deltagare	Uppskattat antal sysselsatta	Antal deltagare	Uppskattat antal sysselsatta	Antal deltagare	Uppskattat antal sysselsatta
2 - Utbildning	3 106	0	4 792	0	5 365	2	12 591	1 870
3 - Arbetsrotation och arbetsdelning	52	52	-	-	-	-	1 328	1 328
4 - Anställnings- och rekryteringsincitament	6 694	3 697	1 020	468	1 594	452	911	911
5 - Anställningsstöd och rehabilitering	1 298	564	1 978	996	2 242	576	868	223
6 - Direkt skapade jobb	-	-	714	39	-	-	922	771
7 - Starta-eget stöd	137	137	7	7	-	-	402	402
Samtliga AMP program	11 287	4 450	8 511	1 510	9 201	1 030	17 022	5 505
Befolkningens storlek 15-24 år	1 175 600		584 900		612 800		638 000	
Uppskattning av sysselsatta i program i förhållande till unga i befolkningen, i procent		0,4		0,3		0,2		0,9

Källa: Eurostat, European Union labour market policy database, Statskontorets bearbetning. Befolkningens storlek kommer från Eurostat, Labour force survey.

Tabell 4 Antal deltagare under 25 år i arbetsmarknadspolitiska program, uppskattat antal av dessa som klassificeras som sysselsatta och deras antal i förhållande till antalet unga, år 2007, Österrike, Tyskland, Nederländerna och Storbritannien.

	Österrike		Tyskland		Nederländerna		Storbritannien	
	Antal deltagare	Uppskattat antal sysselsatta	Antal deltagare	Uppskattat antal sysselsatta	Antal deltagare	Uppskattat antal sysselsatta	Antal deltagare	Uppskattat antal sysselsatta
2 - Utbildning	55 872	25 082	561 800	19 555	:		9 930	0
3 - Arbetsrotation och arbetsdelning	4	4	78	78	-		-	
4 - Anställnings- och rekryteringsincitament	2 886	1 471	20 177	20 177	2 300	2 300	2 510	720
5 - Anställningsstöd och rehabilitering	125	125	12 618	12 618	5 020	5 020	:	
6 - Direkt skapade jobb	1 741	1 741	5 185	5 185	-		7 200	7 200
7 - Starta-eget stöd	154	154	16 342	16 342	-		-	
Samtliga AMP program	60 782	28 577	616 200	73 954	:		19 640	7 920
Befolkningens storlek 15-24 år	990 100		9 542 800		1 964 900		7 757 100	
Uppskattning av sysselsatta i program i förhållande till unga i befolkningen, i procent		2,9		0,8				0,1

Källa: Eurostat, European Union labour market policy database, Statistkontorets bearbetning. Befolkningens storlek kommer från Eurostat, Labour force survey.

4 En problematisering av nyckeltalen i arbetskraftsundersökningen

Statskontoret kan konstatera att definitionerna numera är väl harmoniserade inom EU:s arbetskraftsundersökning. Nyckeltalen i arbetskraftsundersökningen – arbetskraftsdeltagande, sysselsättningsgrad och arbetslöshetstal – kan dock endast ge en begränsad bild av de ungas arbetsmarknadssituation. Det finns därför anledning att problematisera innehållet i nyckeltalen i statistiken.

Som beskrivits i kapitel 2 definieras, i arbetskraftsundersökningen, en person som *sysselsatt* om hon arbetat mot ersättning under en timme eller mer under referensveckan eller har ett arbete som hon är tillfälligt frånvarande från. Om hon inte är sysselsatt men söker och kan ta ett arbete, även om hon bara är intresserad av en timmes arbete i veckan, anses hon vara *arbetslös*. Skillnader mellan länderna i institutionella och andra faktorer innebär att sammansättningen inom dessa nyckeltal kan variera kraftigt mellan länderna avseende till exempel tiden de sysselsatta arbetar och vilken typ av arbete ungdomarna söker. Ungdomars situation på arbetsmarknaden är också svårare att beskriva med sådana nyckeltal än situationen för den vuxna befolkningen eftersom ungdomarna i större utsträckning är i en inträdesfas där de varvar perioder av arbetssökande med studier och deltidsarbete

Åldersgruppen ”ungdomar” i arbetskraftsundersökningen är definierad som personer i åldern 15 till 24 år vilket gör att både tonåringar och yngre vuxna ingår i intervallet. Eftersom bland annat utbildningssystemets utformning skiljer sig åt mellan länderna kan sysselsättning och arbetssökande bland tonåringar i hög grad variera mellan länderna och få stort genomslag för bilden av arbetsmarknadssituationen för hela gruppen ungdomar.

För att tydliggöra dessa faktorer redovisar Statskontoret nedan en mer problematiserad bild av ungdomars arbetsmarknadssituation i de länder som angetts i uppdraget. All statistik som redovisas är hämtad från Eurostats databas för EU-LFS. I dessa nedbrytningar kan statistiken baseras på ett mycket litet urval, osäkerheten kan därmed vara stor i vissa av skattningarna. Statistiken baseras också till viss del på frågor som ligger utanför kärnfrågorna i arbetskraftsundersökningen, vilket innebär att det kan finnas större skillnader mellan länderna i dessa frågor.

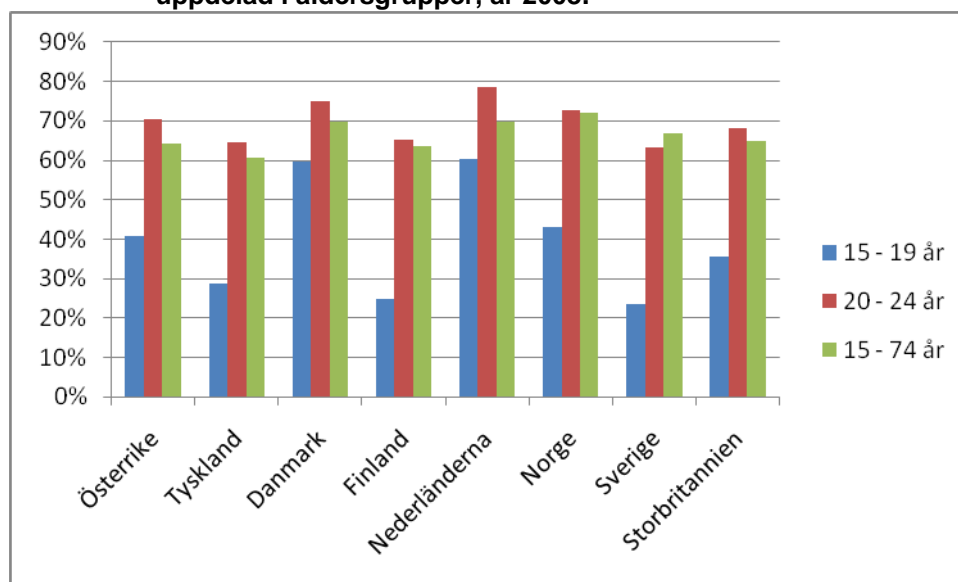
Tonåringars situation får stort genomslag

Ungdomar definieras i arbetskraftsundersökningen som personer i åldersintervallet 15–24 år. Denna grupp är väldigt heterogen eftersom 15-åringars och 24-åringars drivkrafter och möjligheter att arbeta skiljer sig mycket från

varandra, både inom och mellan länderna. Detta visar sig också när vi bryter ner statistiken från arbetskraftsundersökningen i mindre åldersintervall. I figur 3 visas sysselsättningsgraden i tre åldersgrupper; 15–19, 20–24 och 15–74 år.

Sysselsättningsgraden bland ungdomar mellan 20 och 24 år är i samma storleksordning i länderna och är för samtliga länder utom Sverige högre än sysselsättningsgraden för hela befolkningen. Bland ungdomar i åldersintervallet, 15–19 år, är dock skillnaderna mellan länderna betydligt större. Nederländerna, och Danmark har en sysselsättningsgrad på över 60 procent för denna åldersgrupp medan Sverige, Finland och Tyskland har en sysselsättningsgrad på mellan 20 och 30 procent. Den totala sysselsättningsgraden för ungdomar är ett viktat medelvärde av sysselsättningsgraden i de två åldersgrupperna. Därmed kan en stor del av skillnaden i ländernas sysselsättningsgrad för ungdomar förklaras av skillnader i sysselsättningen hos tonåringar.

Figur 3 Sysselsättningsgraden för ungdomar och hela befolkningen uppdelad i åldersgrupper, år 2008.

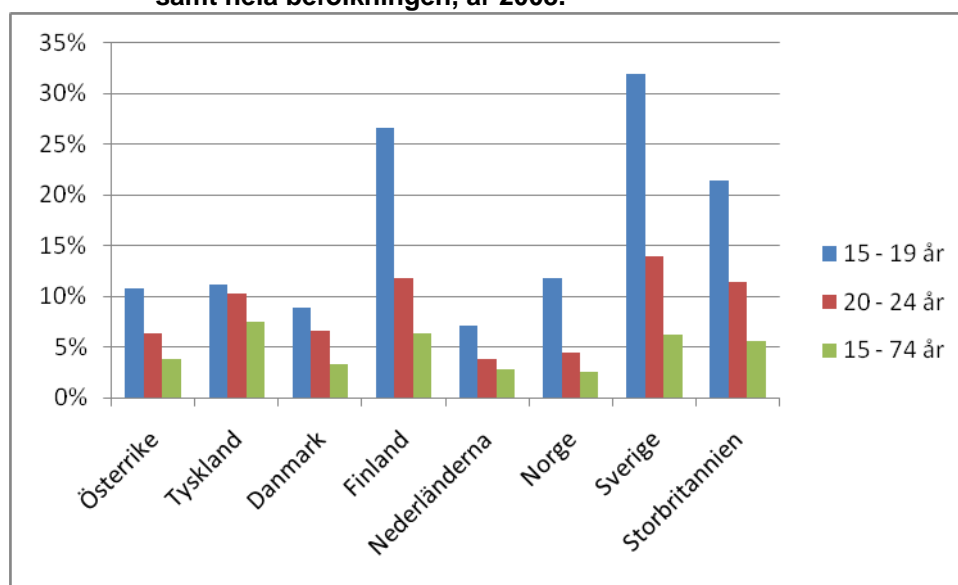
Källa: EU-LFS

I figur 4 nedan visas arbetslöshetstalet för de tre åldersgrupperna. Här framgår mycket stora skillnader mellan länderna för den yngsta åldersgruppen. Finland och Sverige har för denna grupp arbetslöshetstal på 26 respektive 32 procent. De flesta av de andra länderna har arbetslöshetstal i storleksordningen 10 procent i den yngre åldersgruppen. För samtliga länderna är arbetslöshetstalet högre bland ungdomarna mellan 20 och 24 år än för hela befolkningen. Skillnaderna i arbetslöshetstal mellan länderna för 20–24-åringarna är dock betydligt mindre än för tonåringarna. Liksom för sysselsättningsgraden får arbetslöshetstalet för ungdomar i den undre ålderskate-

gorin stort genomslag för hela gruppen ungdomar vid jämförelser mellan länder.

Vidare utmärker sig svenska och finska tonåringar i jämförelse med tonåringar i de andra länderna genom att i högre utsträckning söka feriearbete. Detta framgår i figur 11 i bilaga 7. De höga arbetslöshetstalen för tonåringar under andra kvartalet varje år får genomslag i årsmedelvärdet för hela populationen ungdomar.

Figur 4 Arbetslöshetstal för ungdomar 15–19, respektive 20–24 år gamla samt hela befolkningen, år 2008.

Källa: EU-LFS

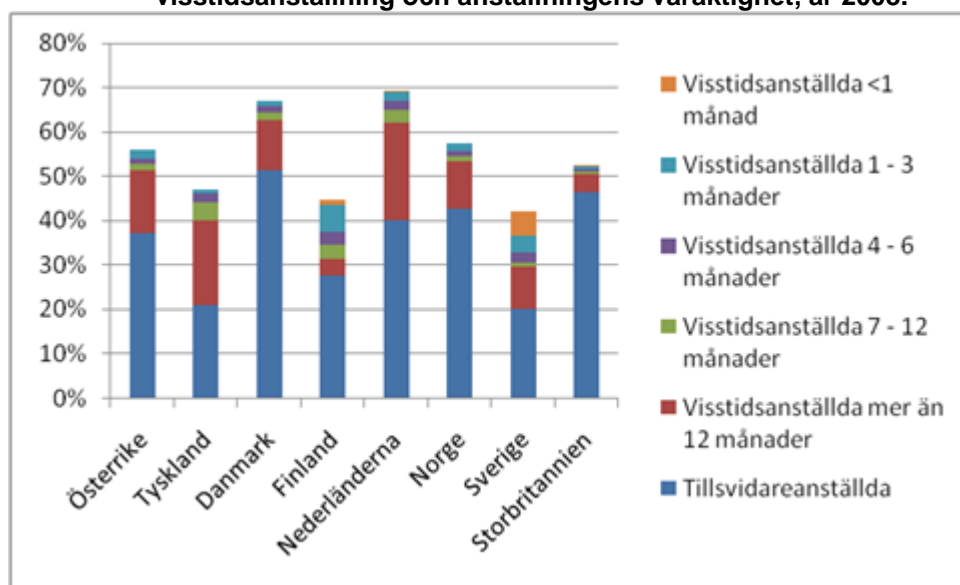
Anställningens och arbetslöshetens varaktighet

Ungdomar har ofta en lös anknytning till arbetsmarknaden genom att de i större utsträckning än vuxna blandar arbete och studier. I de lägre åldrarna i åldersintervallet går nästan alla i skolan och är bara tillgängliga för timanställningar eller feriearbete. Även i de högre åldrarna i intervallet arbetar många ungdomar deltid vid sidan av studier. En del har också praktik med någon form av ersättning från arbetsgivaren. Den första perioden av arbetslivet består idag för flertalet unga av visstidsanställningar varvade med arbetssökande och fortsatta studier.

Ett sätt att beskriva ungdomars koppling till arbetsmarknaden är att dela upp sysselsättningsgraden i ungdomar med tillsvidare- respektive visstidsanställ-

ning enligt figur 5.³⁸ Som framgår av diagrammet har mer än hälften av de danska ungdomarna en tillsvidareanställning medan motsvarande andel ungdomar i Sverige och Tyskland är mindre än en femtedel. Sverige och Finland utmärker sig med en stor andel av de sysselsatta ungdomarna som arbetar med kontrakt på mindre än tre månaders tid. En förklaring till detta kan vara att svenska och finska ungdomar feriearbetar i större utsträckning vilket också visar sig i att andelen visstidsanställningar ökar mer i dessa länder under sommarmånaderna än i andra länder.³⁹

Figur 5 Sysselsättningsgraden uppdelad i tillsvidareanställning, visstidsanställning och anställningens varaktighet, år 2008.

Källa: EU-LFS

Också bland de ungdomar som söker arbete finns det en olika stark koppling till arbetsmarknaden. Figur 6 visar arbetslöshetstalet nedbrutet efter hur länge den arbetslöse sökt jobb. I de nordiska länderna och Nederländerna består en mycket stor andel av arbetslöshetstalet av kortvarigt arbetssökande. Tyskland, Österrike och Storbritannien har en högre andel ungdomar som sökt arbete under längre tid.

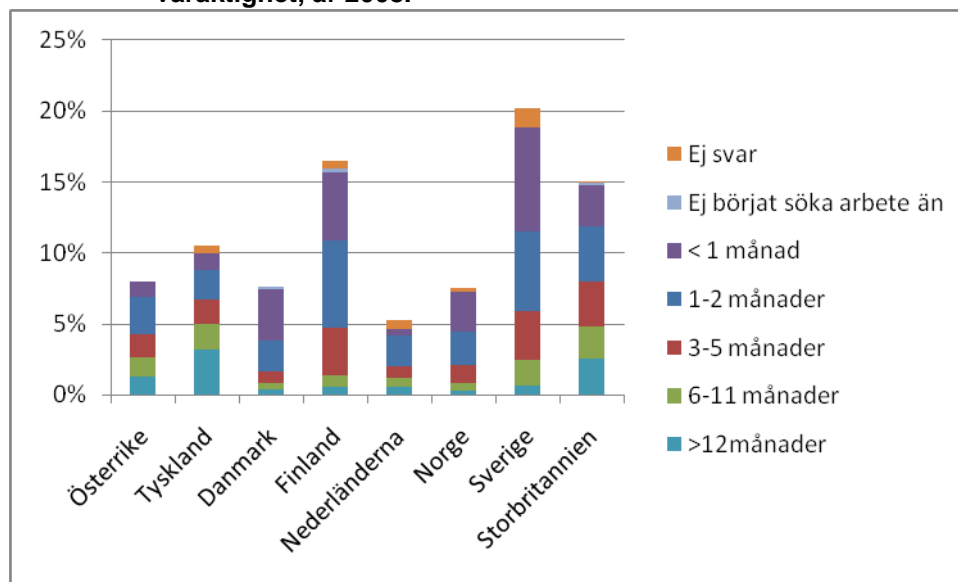
Trots att Storbritannien och Tyskland har betydligt lägre arbetslöshetstal än Sverige är andelen ungdomar i arbetskraften som varit arbetssökande i mer än 6 månader dubbelt så hög i dessa länder jämfört med Sverige. Österrikes arbetslöshetstal är mindre än hälften så stort som Sveriges men trots detta är andelen ungdomar som sökt arbete mer än 6 månader i stort sett lika stor

³⁸ Eftersom lagstiftningen om anställningsskydd (med hur kort varsel en tillsvidareanställning kan sägas upp etc.) skiljer sig mellan länderna är begreppet tillsvidareanställning inte helt jämförbart. Trots detta kan det vara av intresse att se till anställningens omfattning för att visa hur ungdomarnas arbetssituation ser ut.

³⁹ Se figur 12 i bilaga 7.

som i Sverige och andelen som sökt arbete mer än 12 månader dubbelt så stor som den i Sverige.

Figur 6 Arbetslöshetstal för ungdomar uppdelat efter arbetssökandets varaktighet, år 2008.

Källa: EU-LFS

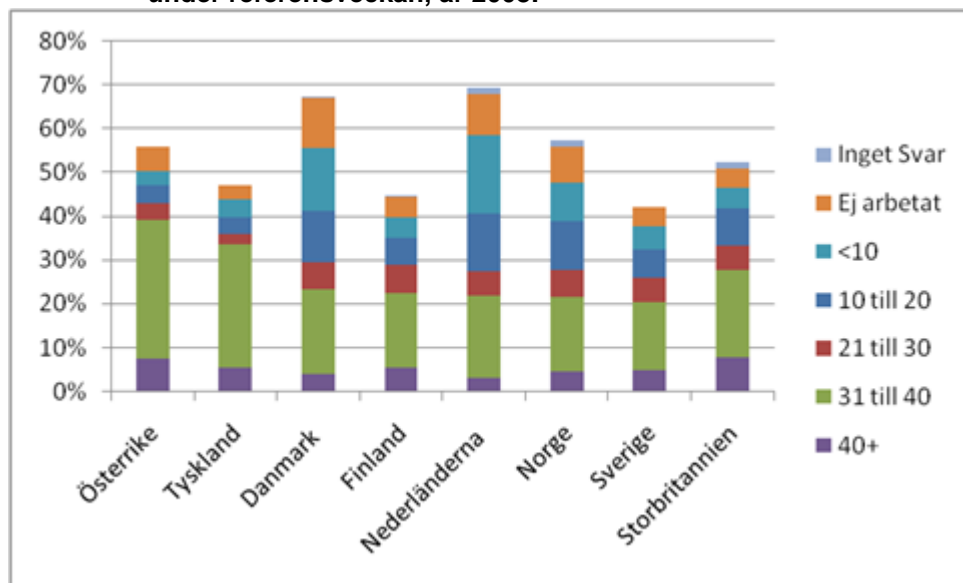
Hur mycket arbetar ungdomarna – och hur mycket vill de arbeta?

En delkomponent som skiljer sig åt mellan länderna, men inte åskådliggörs i sysselsättningsgraden, är antal arbetade timmar per vecka bland de ungdomar som är sysselsatta. Figur 7 visar sysselsättningsgraden nedbruten efter antal timmar arbetade under referensveckan. Österrike, Tyskland och Storbritannien utmärker sig med att ha en betydligt högre andel ungdomar som arbetar mer än 30 timmar i veckan. Detta är också länder där en lägre andel av ungdomarna studerar vidare efter den obligatoriska utbildningen och därmed är tillgängliga för heltidsanställningar.⁴⁰ Övriga länder har i stort sett lika stor andel som arbetar mer än 30 timmar. Nederländerna och Danmark har den högsta sysselsättningsgraden men också den högsta andelen sysselsatta som arbetade mindre än 20 timmar eller inte alls under referensveckan.

En stor del av variationen i sysselsättningsgrad mellan länderna i undersökningen beror med andra ord på skillnader i andelen ungdomar som arbetar mindre än 20 timmar i veckan. Dessutom visar inte sysselsättningsgraden det faktum att Österrike, Tyskland och Storbritannien har en betydligt högre andel heltidssysselsatta ungdomar än övriga länder.

⁴⁰ Se Statskontoret (2010).

Figur 7 Sysselsättningsgraden uppdelad efter antal timmar arbetade under referensveckan, år 2008.

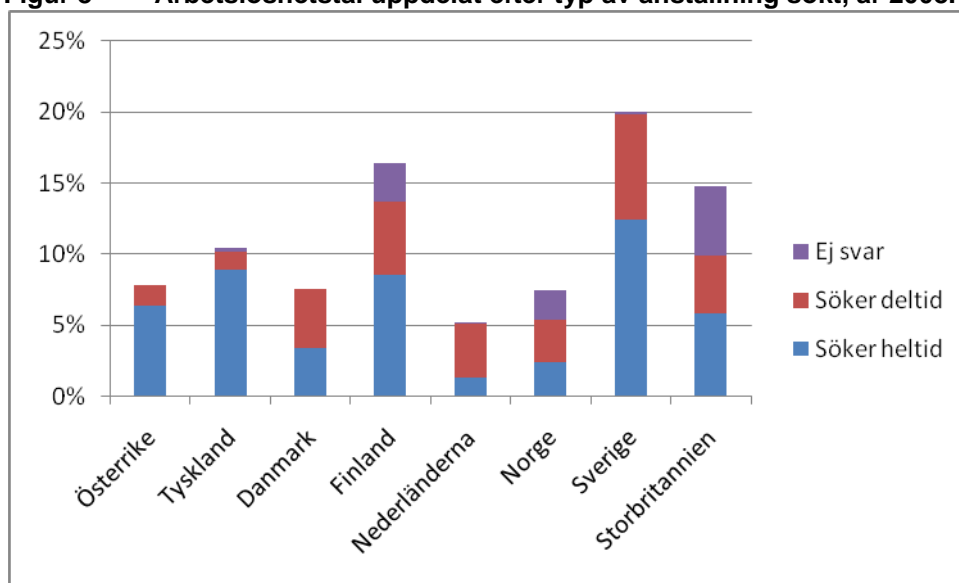

Källa: EU-LFS

I figur 13, i bilaga 7, delas sysselsättningsgraden bland ungdomar upp på de som arbetar heltid respektive deltid samt anledning till att dessa arbetar deltid. Där framgår att den höga andelen deltidsarbetande i Danmark och Nederländerna främst beror på deltidsarbete på grund av studier. Andelen undersysselsatta ungdomar, personer som arbetar deltid för att de inte kan finna ett heltidsarbete, utgör en liten andel av de deltidsarbetande i alla länder förutom i Sverige. Andelen undersysselsatta ungdomar i Sverige är cirka 7 procent av alla ungdomar vilket är dubbelt så högt som Norge som har den näst högsta andelen i undersökningen och mer än tre gånger så högt som andelen i Österrike som har den lägsta andelen.

En annan aspekt av ungas arbetsmarknadssituation är att de inte bara arbetar mycket deltid utan också att sökande efter deltidstjänster utgör en stor del av arbetslöshetstalet. Figur 8 bryter ned arbetslöshetstalet i de som söker heltids- respektive de som söker deltidstjänst. På samma sätt som i figuren ovan utmärker sig här Österrike och Tyskland med en större andel heltids-sökande. Danmark och Nederländerna som har en stor andel deltidsarbetande ungdomar har också en stor andel som söker deltidarbete. Danmark har ungefär lika högt arbetslöshetstal för ungdomar som Österrike men bara hälften så stor andel som söker heltidsarbete. Trots att Finland har betydligt högre arbetslöshetstal än Tyskland har länderna i det närmaste lika stor andel som anger att de söker heltidsarbete. Tyvärr har dock Finland, Norge och Storbritannien så stora andelar av respondenterna som inte svarat på frågan om vilken typ av anställning de söker att det är svårt att uttala sig vidare om dessa länder.

Figur 8 Arbetslöshetstal uppdelat efter typ av anställning sökt, år 2008.

Källa: EU-LFS

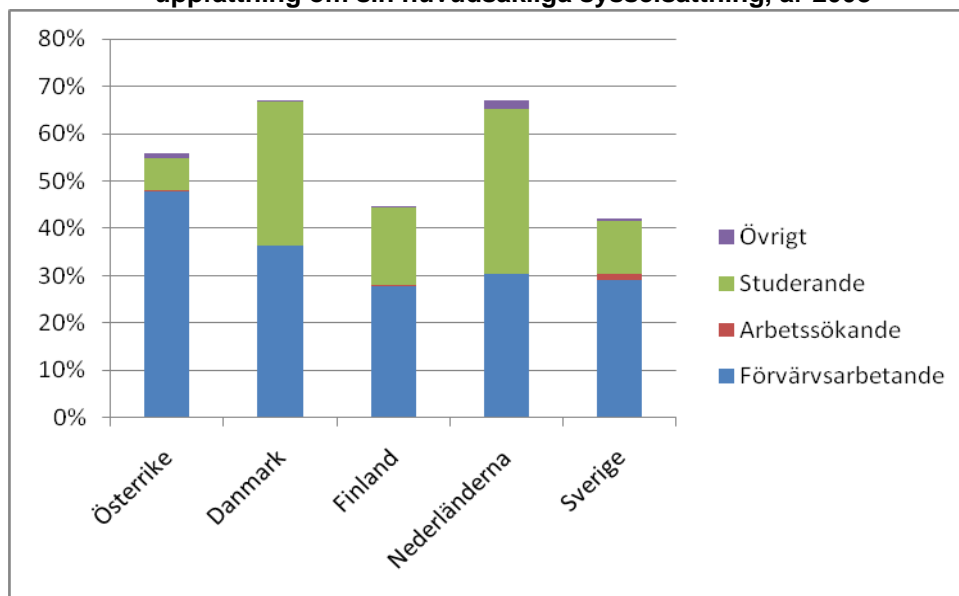
Självskattning

I arbetskraftsundersökningarna får i de flesta länderna respondenterna svara på frågan om vad de anser sig ha för huvudsaklig sysselsättning. Alla länder i kartläggningen ställer emellertid inte den frågan och därför ingår inte alla länder i detta avsnitt.

Figur 9 visar andelen sysselsatta ungdomar uppdelat efter hur respondenterna uppfattar sin egen situation. För Österrike är det en stor andel som anser sig vara förvärvsarbetande. Sverige, Finland och Nederländerna har ungefär lika stor andel som anser sig vara förvärvsarbetande medan Danmark har en något högre andel. Andelen av ungdomarna, som klassificerats som sysselsatta, som också uppfattar sig själva som huvudsakligen förvärvsarbetande, överensstämmer ungefär med andelen som arbetat mer än 20 timmar under referensveckan som visas i figur 7.

De sysselsatta ungdomar som inte anser sig vara förvärvsarbetande anser sig uteslutande vara studerande i samtliga länder där data finns. Av de ungdomar i Sverige som har arbete anser sig dock 1,4 procent vara arbetssökande. Ingen av de andra länderna i undersökningen har en sådan andel som är högre än 0,3 procent (Österrike). Som nämnts tidigare är det också en högre andel ungdomar i Sverige som är undersysselsatta än de i de andra länderna.

Figur 9 Sysselsättningsgraden uppdelad efter respondenternas egen uppfattning om sin huvudsakliga sysselsättning, år 2008

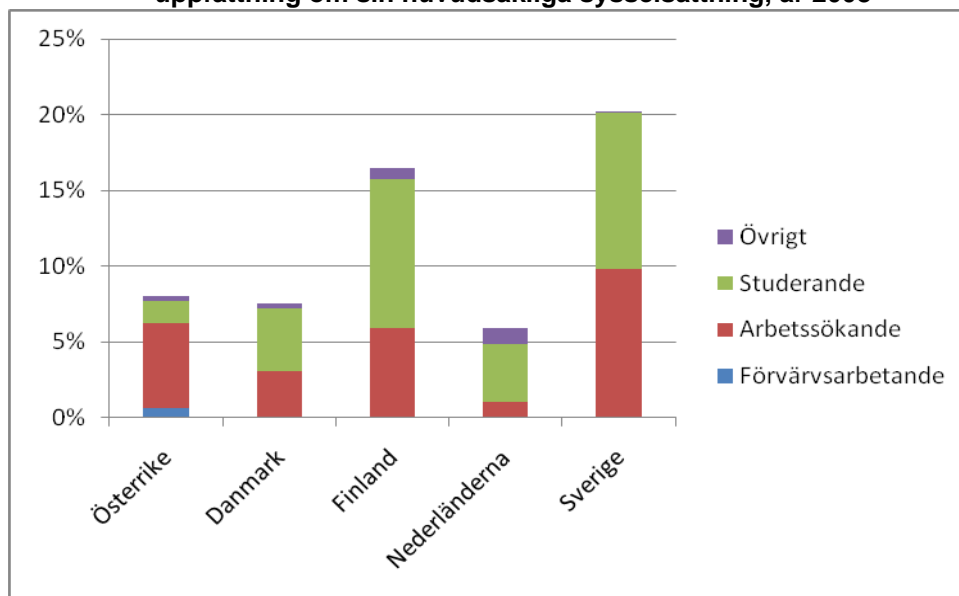
Källa: EU-LFS

Figur 10 visar andelen arbetslösa av arbetskraften (arbetslöshetstalet) uppdelat efter hur respondenten själv uppfattar sin huvudsakliga sysselsättning. Andelen som klassificerats som arbetslösa som anser sig vara studerande är stor i alla länder med undantag för Österrike. Trots att Nederländerna har ett lågt arbetslöshetstal för ungdomar är det bara en liten andel som anser sig vara arbetssökande.

Om hänsyn tas till respondenternas egen uppfattning av sin sysselsättning minskar nivån i arbetslöshet i samtliga länder men relativt varandra kvarstår skillnaderna i stort.⁴¹ Sverige har den högsta andelen arbetssökande och Nederländerna den överlägset lägsta.

⁴¹ Samtliga länder i diagrammet har också en liten andel av de ungdomar som enligt arbetskraftsundersökningen står utanför arbetskraften men som anser sig vara förvärvsarbetande eller arbetssökande.

Figur 10 Arbetslöshetstalet uppdelat efter respondenternas egen uppfattning om sin huvudsakliga sysselsättning, år 2008

Källa: EU-LFS

5 Sammanfattande bedömning

Statskontoret har fått i uppdrag av regeringen att bedöma hur jämförbar statistiken över ungas arbetsmarknadssituation är mellan Sverige och ett antal europeiska länder. Statskontoret ska också, om möjligt, föreslå en enkel korrigering för att förbättra jämförbarheten i statistiken.

Statskontorets bedömning av jämförbarheten i statistiken utgår från de metodologiska och institutionella skillnader mellan länderna som behandlats i rapporten.

Utöver detta har Statskontoret gjort en nedbrytning av de nyckeltal som används i arbetskraftsundersökningen för att problematisera vad jämförelser mellan länderna egentligen visar och vilka slutsatser som kan dras utifrån dessa.

Metodologiska skillnader

Statskontoret har i rapporten kunnat konstatera att det skett en harmonisering av de definitioner som används i EU:s arbetskraftsundersökning för de olika länderna. Däremot finns det fortfarande vissa skillnader i hur länderna gör sina urval till undersökningen. I de nordiska länderna görs dock urvalet på liknande sätt och statistiken som produceras för dessa länder bedömer Statskontoret därmed vara jämförbar. Jämförbarheten mellan Sverige och de övriga länderna påverkas emellertid av att inte alla ungdomar representeras i undersökningen i dessa länder. Grupperna som inte täcks i dessa länders undersökningar är dock sannolikt ganska små och bedöms därmed endast ha en begränsad påverkan för jämförbarheten. Att Storbritannien inte inkluderar 15-åringar i arbetskraftsundersökningen är dock en avvikelse som Statskontoret bedömer ha en något större påverkan.

Mot bakgrund av att den samlade bedömningen är att de metodologiska skillnaderna mellan de olika ländernas arbetskraftsundersökningar i relativt liten grad påverkar jämförbarheten är även Statskontorets förslag på korrigeringar av mindre omfattning och berör endast enskilda länder. Ett sådant förslag är att 15-åringar utesluts från den svenska statistiken vid jämförelser med Storbritannien och, eftersom sådan möjlighet finns, att statistiken för de tyska ungdomarna utökas till att också innefatta ungdomar i de institutionella hushållen.

Institutionella skillnader

Institutionella skillnader som kan påverka jämförbarheten i statistiken är enligt Statskontorets tolkning de skillnader som innebär att en person med liknande verksamhet klassificeras på olika sätt mellan länderna. Statskontoret har behandlat två sådana institutionella faktorer i rapporten. Dessa är organiseringen av yrkesutbildningen på gymnasienivå och organiseringen av de arbetsmarknadspolitiska programmen.

Vad gäller de arbetsmarknadspolitiska programmen bedömer Statskontoret att dessa inte påverkar jämförbarheten i någon större utsträckning även om det finns vissa skillnader mellan enskilda länder.

Hur yrkesutbildningen på gymnasienivå organiseras i de olika länderna är däremot en faktor som är av större betydelse för jämförbarheten mellan de olika ländernas statistik. I Sverige är de flesta som deltar i yrkesutbildningen på gymnasiet inte anställda genom utbildningen medan det omvända, genom olika typer av lärlingsprogram, råder i exempelvis Tyskland, Österrike och Danmark. Ungdomarna får genom dessa skillnader i organisering olika klassificering i arbetskraftsundersökningen och eftersom de till viss del har liknande verksamhet menar Statskontoret att jämförelserna inte blir helt rättvisande. Eftersom denna problematik gäller dem som deltar i gymnasieutbildning är jämförbarheten generellt sett bättre mellan länderna för åldersgrupper som inte deltar i gymnasieutbildning.

För de institutionella skillnaderna har Statskontoret bedömt att det varken är möjligt eller lämpligt att göra några enkla korrigeringar av statistiken eftersom skillnaderna mellan länderna ligger på en övergripande systemnivå.

Nyckeltalen

Statskontoret har i denna rapport också problematiserat innehållet i de olika nyckeltalen i arbetskraftsundersökningen. Framförallt gäller detta hur sammansättningen i nyckeltalen skiljer sig åt mellan länderna. Detta är inte något som påverkar jämförbarheten mellan de olika ländernas statistik utan snarare vilka slutsatser som kan dras utifrån jämförelserna. För att kunna göra en bedömning av faktiska skillnader i de ungas arbetsmarknadssituation mellan länderna är det viktigt att ge en mer detaljerad bild än den som ges i nyckeltalen.

Referenser

- Eurostat (2003) *The European Union labour force survey – Methods and definitions – 2001*.
- Eurostat (2006) *Labour market policy database – Methodology*.
- Eurostat (2009) *Comparability of results, breaks in series and coherence with other statistics*.
- Eurostat (2009) *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition*.
- Eurostat (2009) *Quality report of the European Union labour force survey 2007*.
- Eurydice, *National education system descriptions, 2007/2008-2008/2009*.
- FOI (2008) *Personal och förbandsverksamhet – internationella jämförelser*.
- IISS (2009) *The Military Balance*.
- OECD (2008) *The OECD international survey of VET systems: first results and technical report*.
- OECD (2009) *Education at a glance*.
- SCB (2005) *Ny EU-harmoniserad arbetskraftsundersökning, AKU, från och med april månad 2005*.
- SCB (2007) *Beskrivning av statistiken, Arbetskraftsundersökningen 2008*.
- SCB (2009) *Arbetsmarknadssituationen för hela befolkningen 15-74 år, AKU 2:a kvartalet 2009. Tema – att jämföra ungdomsarbetslösheten i Europa, Statistiska meddelanden AM 11 SM 0903*.
- SOU 2008:98 *Totalförsvarsplikten i framtiden*.
- SOU 2009:25 *Gymnasial lärlingsutbildning – hur blev det?*
- SOU 2010:19 *Lärling – en bro mellan skola och arbetsliv*.
- Statskontoret (2009) *Jämförbarhet i arbetsmarknadsstatistik för unga – en delrapport om metodologiska och institutionella skillnader mellan några utvalda länder*.

Elektroniska källor:

- Eurostat (2009) *Labour market policy – Qualitative reports 2007*. Tillgängliga på: http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/labour/library?l=/publications/qualitative_descriptions/qualitative_2007&vm=detailed&sb=Title, (citerad den 6 april 2010).
- Eurostat (2010) *Eurostat newsrelease 16/2010*. Tillgänglig på: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-29012010-AP/EN/3-29012010-AP-EN.PDF, (citerad den 23 april 2010).
- SCB (2005) *Measurement of unemployment – a comparison of the new and old Swedish Labour Force Survey*. Tillgänglig på: http://www.scb.se/statistik/AM/AM0401/Unemployment_comparison_new_old_LF_S.pdf, (citerad den 23 april 2010).

SCB (2009) Frågeformuläret i den svenska arbetskraftsundersökningen 2009.

Tillgängligt på:

http://circa.europa.eu/irc/dsis/employment/info/data/eu_lfs/LFS_CORE_National_Questionnaires/index_LFS_CORE_Questionnaires_by_years.htm, (citerad den 3 maj 2010).

Källor för datamaterial:

European Union labour force survey database (EU-LFS). Tillgänglig på:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_lfs/data/database (citerad kontinuerligt under våren 2010).

European Union labour market policy database (EU-LMP) Tillgänglig på:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_market_policy/database (citerad 12 mars 2010).

Census 2001 - Household and family characteristics of the population at the national level. Tillgänglig på:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/population/data/database>, (citerad den 23 april 2010).

Data för svenska gymnasieelevers arbetsmarknadssituation kommer från: SCB, Arbetskraftsundersökningen.

Uppdraget

REGERINGEN

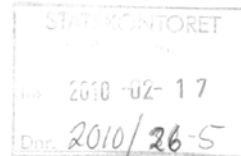
Finansdepartementet

Regeringsbeslut 17

2010-01-28

Fi2010/537 (delvis)

Statskontoret
Box 8110
104 20 Stockholm

**Uppdrag att undersöka hur jämförbar den internationella statistiken är
avseende arbetsmarknadssituationen för unga**

1 bilaga

Regeringen uppdrar åt Statskontoret att undersöka hur jämförbar statistiken avseende ungas arbetsmarknadssituation är mellan Sverige och vissa utvalda länder. Uppdraget består av två delar. Statskontoret ska i ett första skede redovisa arbetsmarknadssituationen för unga i de utvalda länderna. Myndigheten ska även redovisa metodologiska och institutionella skillnader mellan dessa länder och Sverige samt hur ländernas arbetskraftsundersökningar är uppbyggda. I den första redovisningen ska Statskontoret även lämna en tentativ bedömning av hur dessa faktorer kan påverka jämförbarheten länderna emellan. Myndigheten ska därefter göra en utförligare bedömning av hur jämförbar statistiken över ungas arbetsmarknadssituation är mellan länderna. Statskontoret ska i samband med detta även utreda om det med en enkel korrigering avseende den befintliga statistiken är möjligt att göra bättre och mer rättvisande jämförelser mellan Sverige och de aktuella länderna

Myndigheten ska följa den närmare uppdragsbeskrivning som framgår av *bilagan*.

Statskontoret ska redovisa uppdragets första del i en delrapport senast den 1 mars 2010. Statskontoret ska redovisa uppdragets andra del i en slutrapport senast den 7 maj 2010.

På regeringens vägnar

Anders Borg

Lars Elfvin

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-21 73 86

E-post: registrator@finance.ministry.se
Telex
117 41 FINANS S

2

Kopia till
Arbetsförmedlingen
Försäkringskassan
Statistiska centralbyrån
Ungdomsstyrelsen

Uppdrag att undersöka hur jämförbar den internationella statistiken är avseende arbetsmarknadssituationen för unga

---

Bakgrund

Internationella jämförelser av statistik är ett viktigt redskap för att förstå hur en politik för att förbättra ungas arbetsmarknadssituation bör utformas. I Statistiska centralbyråns (SCB) regelbundna arbetskraftsundersökningar (AKU) används definitioner i enlighet med internationella rekommendationer från International Labour Organization (ILO). Trots många års arbete med harmonisering av statistiken, framför allt inom EU och dess statistikmyndighet Eurostat, tillämpar stater ibland de internationella rekommendationerna på olika sätt. Skillnaderna kan vara så stora att det kan ifrågasättas om det överhuvudtaget är möjligt att göra rättvisande jämförelser mellan länder.

I ett arbete som avser ungdomsarbetslösheten i olika länder har Finansdepartementet uppmärksammat en del skillnader som kan göra det svårt att jämföra statistik mellan olika länder. Som ett exempel på en sådan skillnad kan nämnas att länder som Spanien och Storbritannien inte inkluderar 15-åringar i arbetslöshetsstatistiken. Ett annat exempel är att det i vissa länder endast ingår personer boende i privata hushåll i undersökningen och inte t.ex. personer i kollektivhushåll. En konsekvens av detta är att studenter boende i studentkorridorer, som betraktas som kollektivhushåll, utesluts ur målpopulationen, vilket kan ge missvisande resultat över ungdomsarbetslösheten. Ytterligare ett land med särskilda regler som försvårar en jämförelse är Nederländerna, där det krävs att en person måste vilja arbeta för att räknas som arbetslös och således inte bara söka och kunna ta ett arbete.

Detta är bara ett urval av skillnader i olika länders arbetskraftsundersökningar relaterade till ungdomsarbetslöshet som försvårar jämförbarheten länder emellan. Frågeställningen utvecklas i ett tematiskt kapitel i SCB:s AKU för andra kvartalet 2009. Där anges parametrar såsom målpopulation, urvalsram och målstorheter som exempel där det föreligger betydande skillnader mellan olika länder.

Andra anledningar till varför det föreligger skillnader mellan länder kan t.ex. bestå i institutionella skillnader och att olika metodologier tillämpas vid statistikinsamlingen.

Metodologiska skillnader mellan länder avser olikheter som härrör från skillnader i definitioner, dvs. huruvida definitionerna avseende vissa parametrar (t.ex. sysselsatta, arbetslösa eller personer i huvudsaklig verksamhet utanför arbetskraften) skiljer sig åt mellan länder. Med institutionella skillnader avses t.ex. hur man i olika länder valt att organisera utbildningen eller omfattningen av och inriktningen på arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Ett exempel är huruvida ett system med arbetsplatsförlagd lärlingsutbildning används eller inte. Sverige har valt ett system som innebär att yrkesutbildningen genomförs inom ramen för gymnasieskolan. Andra länder kan ha andra system och beroende på vilket system som valts kan detta påverka statistiken avseende såväl andelen sysselsatta, storleken på arbetslösheten liksom antalet unga som utbildar sig utanför arbetskraften. Omfattningen av och inriktningen på de arbetsmarknadspolitiska programmen påverkar också hur många som är sysselsatta, arbetslösa eller utanför arbetskraften.

För att kunna jämföra statistik över ungdomsarbetslösheten i olika länder är det centralt att få en rättvisande bild av arbetsmarknadssituationen för unga i dessa länder. Det övergripande syftet med uppdraget är därför att göra en bedömning av hur jämförbar statistiken av ungas arbetsmarknadssituation är mellan Sverige och ett begränsat urval av andra länder. Med unga avses personer i åldern 15–24 år.

Uppdraget

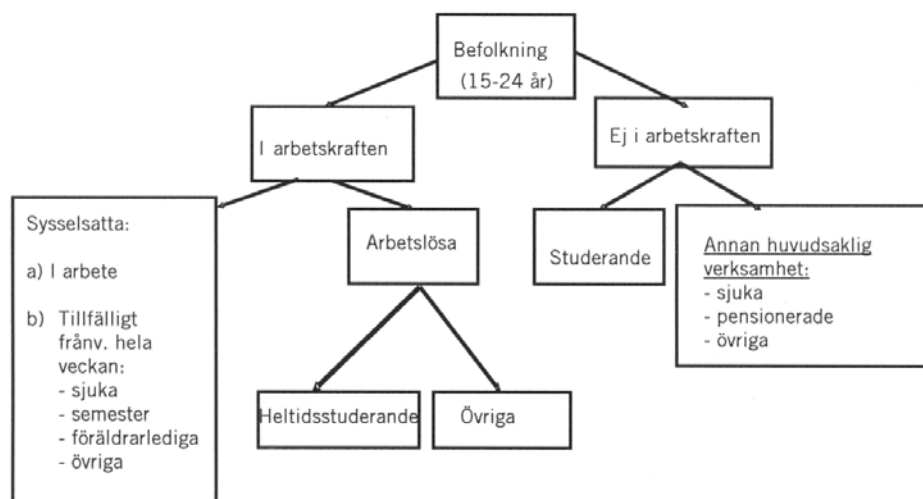
Uppdraget begränsas till att visa på jämförbarheten avseende det s.k. AKU-trädet för ungdomar mellan Sverige och Nederländerna, Tyskland, Danmark, Österrike, Storbritannien, Finland samt Norge. Motivet till att begränsa undersökningen till dessa länder har varit att unga – enligt den bedömning som här kan göras – i dessa länder synes ha en förhållandevis god arbetsmarknadssituation.

För det fall Statskontoret bedömer det motiverat kan även andra länder ingå i jämförelsen.

Statskontoret ska i ett första skede redovisa arbetsmarknadssituationen för unga i de utvalda länderna i form av tidsserier, för de parametrar som anges i figuren nedan samt, där så är möjligt, avseende utvecklingen av långtidsarbetslösheten. De statistikällor som ska användas är respektive lands arbetskraftsundersökning. Beskrivningen av arbetsmarknadssituationen ska med andra ord inte endast begränsas till antal och andel som ingår i arbetskraften, är sysselsatta, arbetslösa eller utanför arbetskraften, utan ska även, när det är möjligt, bl.a. inkludera en beskrivning av vad unga utanför

arbetskraften har för huvudsaklig sysselsättning, orsaker till att de sysselsatta är frånvarande från arbetet m.m. Det är också viktigt att analysen, om så är möjligt, visar hur många av de arbetslösa i respektive land som är heltidsstuderande. Statskontoret ska också översiktligt redovisa metodologiska och institutionella skillnader mellan dessa länder och Sverige samt hur ländernas arbetskraftsundersökningar är uppbyggda. Statskontoret ska även lämna en tentativ bedömning av hur dessa faktorer kan påverka jämförbarheten länderna emellan.

Statskontoret ska i sin slutrapport göra en utförligare bedömning av hur jämförbar statistiken över ungas arbetsmarknadssituation är mellan länderna. I detta ingår att redovisa en kvalitativ bedömning av hur eventuella skillnader mellan länderna avseende t.ex. de faktorer som berörts ovan påverkar statistiken för arbetsmarknaden för unga (enligt AKU-trädet). En frågeställning som Statskontoret ska behandla är om ungdomsarbetslösheten i de olika länderna kan jämföras rättvist med hjälp av det statistiska underlaget. Statskontoret ska även utreda om det med en enkel korrigering avseende den befintliga statistiken är möjligt att göra bättre och mer rättvisande jämförelser mellan Sverige och de aktuella länderna. Även andra frågeställningar som belyser jämförbarheten mellan dessa länder kan vara nödvändiga att redovisa.

Militärutbildning

Värnpliktiga och yrkesanställda soldater i grundutbildning utgör två grupper med i grunden liknande sysselsättning men där skillnader i hur militärutbildningen organiseras och definitionerna i arbetskraftsundersökningen leder till att de får olika arbetskraftsstatus. Hur länder väljer att organisera sin militära grundutbildning kan därför ha en inverkan på jämförbarheten i hur ungdomars arbetsmarknadssituation beskrivs i arbetskraftsundersökningarna.

Idag är det bara Storbritannien och Nederländerna som har renodlade yrkesförsvaret av de länder som ingår i den här kartläggningen. Tyskland har värnplikt men också anställda soldater. I de övriga länderna har man tills nyligen haft renodlade värnpliktsförsvaret. Danmark och Norge har dock sedan ett antal år tillbaka börjat anställa ett mindre antal soldater och under år 2010 övergår även Sverige till ett yrkesförsvaret.⁴²

I Eurostats harmonisering av arbetskraftsundersökningen hanteras soldater genom två olika avgränsningar. Dels sammanställs statistiken endast för personer boende i privata hushåll som beskrivs i kapitel 3 och soldater boende på militärförläggningar exkluderas därmed från undersökningen. Dessutom exkluderas personer som är värnpliktiga vid sammanställningen även om de bor i ett privat hushåll.⁴³ Detta betyder att alla soldater, med undantag för de som är anställda och bor i privata hushåll, exkluderats och därmed behandlats på samma sätt. Som beskrivs i kapitel 3 ger dock de nordiska länderna inte Eurostat möjlighet att exkludera soldater boende på militärförläggningar. Så länge som de nordiska länderna hade renodlade värnpliktsförsvaret påverkade detta inte jämförbarheten eftersom soldaterna i dessa länder exkluderades genom att de var värnpliktiga. En övergång till yrkesförsvaret gör dock att soldater i de nordiska länderna kommer att inkluderas i arbetskraftsundersökningen på ett sätt som avviker från övriga länder, vilket därmed kommer att påverka jämförbarheten mellan dessa länder.

---

⁴² FOI (2008) *Personal och förbandsverksamhet – internationella jämförelser*, IISS (2009), *Military Balance*, SOU 2008:98, *Totalförsvarsplikten i framtiden*, Bilaga 7

⁴³ Eurostat (2003) *The European Union labor force survey, Methods and definitions – 2001*.

Bilaga 3

Sammanställning av uppgifter avseende EU:s arbetskraftsundersökning

	Data finns i EU-LFS sedan:	Undersökningen är kontinuerlig från år:	Andra viktiga tidsseriebrott	Indirekta intervjuer, år 2007	Svarsbortfall, år 2007
Sverige	1995	1999	Omläggning år 2005 för att därefter vara helt EU-harmoniserad.	Mindre än 3 %	18 %
Danmark	1983	1994		2 %	34 %
Norge	1995	1996	År 2006 förändrades vissa definitioner som påverkade skattningarna av sysselsättning och arbetslöshet.	15 %	14 %
Finland	1995	2000		4 %	20 %
Österrike	1995	2004	Ändringar av olika begrepp, liksom många andra aspekter av undersökningen år 2004 vilket påverkade skattningar av i princip samtliga variabler.	22 %	8 %
Tyskland	1983	2005	Vid omläggningen år 2005 förändrades frågeformuläret avseende frågorna om sysselsättning.	26 %	2 %
Nederländerna	1987	2000		45 %	18 %
Storbritannien	1983	1992		36 %	30 %

Källor: Eurostat (2009) Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries – Main characteristics of the national surveys, 2009 edition, samt Eurostat (2009) Comparability of results, breaks in series and coherence with other statistics.

Räkneexempel avseende lärlingsanställningar

Svenska ungdomar mellan 15 och 24 år hade år 2008 en sysselsättningsgrad på 42 procent vilket kan jämföras med sysselsättningsgraden för ungdomar inskrivna i gymnasieprogram som endast var 16 procent. De gymnasieelever som skulle anställts inom ett lärlingsprogram var därmed troligtvis i liten omfattning redan anställda. Att en andel av gymnasieeleverna anställs inom gymnasieutbildningen och därigenom klassificeras som sysselsatta i arbetskraftsundersökningen skulle därmed få en viss inverkan på sysselsättningsgraden och arbetslöshetstalet för såväl gymnasieelever som hela populationen ungdomar.

Nyckeltal ur arbetskraftsundersökningen för gymnasieelever och ungdomar (15–24 år), år 2008.

	Gymnasieelever	Ungdomar (15–24 år)
Antal arbetslösa	33 000	128 800
Antal sysselsatta	55 000	508 400
Total population	338 000	1 205 800
Arbetslöshetstal	37,5 %	20,2 %
Sysselsättningsgrad	16,3 %	42,2 %

Källa: Svenska gymnasieelevers arbetskraftsstatus kommer från SCB, data för samtliga ungdomars arbetskraftsstatus kommer från EU-LFS.

Hur stor påverkan ett svenskt program med gymnasiala lärlingsanställningar skulle kunna få på arbetsmarknadsstatistiken beror av omfattningen på programmet – hur stor andel av ungdomarna som var i gymnasial lärlingsanställning i genomsnitt under årets alla referensveckor. I tabellen nedan visas hur tre olika hypotetiska omfattningar skulle påverka statistiken för år 2008. Arbetsökande och sysselsättning har antagits vara jämnt fördelade över populationen gymnasieelever. Skillnaden i antal sysselsatta är uträknat som antal helårsekvivalenter som lärlingsprogrammet omfattar minus andelen av dessa som redan var sysselsatta. Skillnaden i antal arbetslösa har räknats ut på motsvarande sätt

Statskontorets beräkningar för ett svenskt lärlingsprogram med anställning i olika omfattning och resulterande hypotetiska nyckeltal för ungdomar 15–24, år 2008.

Omfattning i procent	10 %	20 %	30 %
Omfattning i antal gymnasieelever	33 800	67 600	101 400
Ny sysselsättningsgrad (förändring)	44,5 % (+2,3 %)	46,9 % (+4,7 %)	49,2 % (+7,0 %)
Nytt arbetslöshetstal (förändring)	19,0 % (-1,2 %)	17,8 % (-2,4 %)	16,7 % (-3,5 %)

Bilaga 5

Antalet deltagare i olika program

Antal deltagare under 25 års ålder i olika arbetsmarknadspolitiska program, samt antal registrerade arbetslösa, i genomsnitt år 2007.

	Sverige	Österrike	Danmark	Finland	Tyskland	Nederländerna	Norge	Storbritannien
2 - Utbildning	3 106 (e)	55 872 (e)	5 365	12 591 (e)	551 800 (u)	:	4 792	9 930 (s)
3 - Arbetsrotation och arbetsdelning	52	4	:	1 328 (e)	78	-	-	-
varav 3.1 - Arbetsrotation	52			1262	78			
3.2 - Arbetsdelning		4		66				
4 - Anställnings- och rekryteringsincitament	6 694 (e)	2 886 (s)	1 594 (u)	911	20 177 (s)	2 300 (u)	1 020	2 510 (u)
5 - Anställningsstöd och rehabilitering	1 298 (e)	125	2 242 (E)	868 (s)	12 618	5 020 (u)	1 978	:
varav 5.1 - Anställningsstöd	564 (s)	125 (s)	576 (s)	223 (s)	4 960 (s)		1 769 (s)	
5.2 - Rehabilitering	734 (s)	-	1 666 (s)	645 (s)			209 (s)	
6 - Direkt skapade jobb	-	1 741	-	922 (e)	5 185 (s)	-	714	7 200
7 - Starta-egget stöd	137 (e)	154 (e)	-	402	16 342 (u)	-	7	-
Totala AMP program (kategori 2-7)	11 287 (e)	60 782 (u)	9 201 (u)	17 022 (u)	616 200 (s)	:	8 511	19 640 (s)
Befolkningens storlek 15-24 år	1 175 600	990 100	612 800	638 000	9 542 800	1 964 900	584 900	7 757 100
Andel av ungdomarna i AMP-program, i procent	1,0	6,1	1,5	2,7	6,5	:	1,5	0,3

- inte tillämplig eller värdet 0

: inte tillgänglig, e uppskattat värde, E uppskattat värde, u otillförlitlig/osäker uppgift

s beräkning gjord av Statskontoret utifrån redovisat antal inom kategorin

Källa: Eurostat, Labour market policy database förutom befolkningens storlek som är hämtad från Eurostat, Labour force survey.

Räkneexempel avseende arbetsmarknadspolitiska program

I räkneexemplet för de arbetsmarknadspolitiska programmen nedan har alla deltagare i de arbetsmarknadspolitiska program som Statskontoret uppskattat skulle klassificerats som sysselsatta istället klassificerats som arbetslösa.

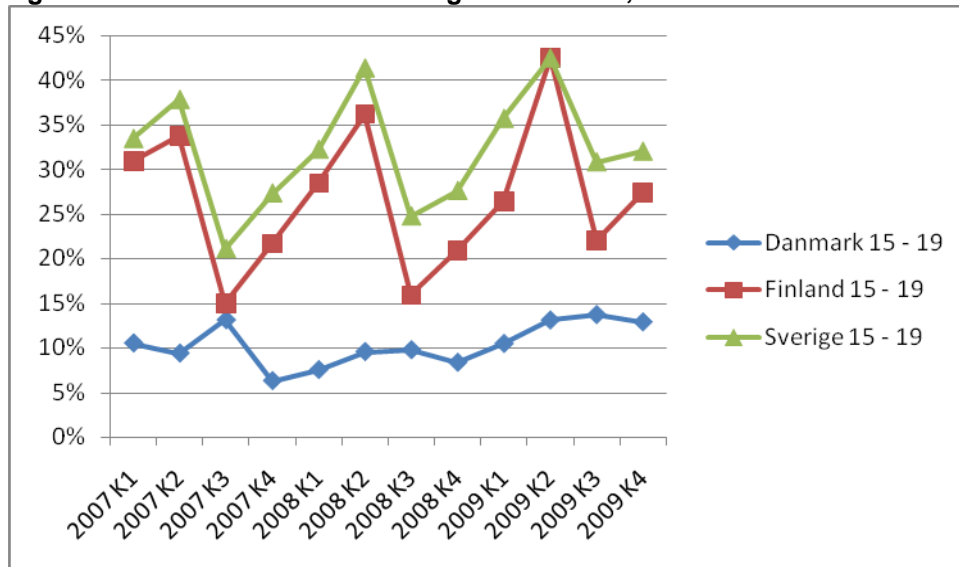
Statskontorets beräkningar av räkneexempel för arbetsmarknadspolitiska program med anställning, hypotetiska nyckeltal för ungdomar 15–24, år 2007.

	Antal deltagare	Ny sysselsättningsgrad	Nytt arbetslöshetstal
Österrike	28577	52,6 % (-2,9 %)	14,1 % (+5,4 %)
Danmark	1030	65,1 % (-0,2 %)	8,1 % (+0,3 %)
Tyskland	73954	44,5 % (-0,8 %)	13,6 % (+1,7 %)
Finland	5505	43,7 % (-0,9 %)	18,4 % (+1,9 %)
Norge	1510	54,2 % (-0,3 %)	7,9 % (+0,5 %)
Sverige	4450	41,8 % (-0,4 %)	20,1 % (+0,9 %)
Storbritannien	7920	52,8 % (-0,1 %)	14,4 % (+0,2 %)

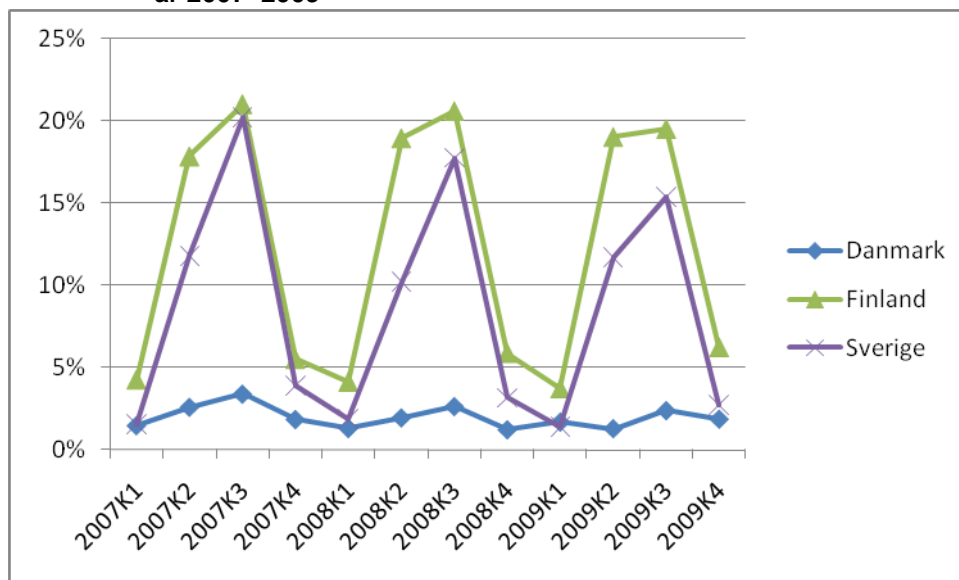
Kompletterande diagram till kapitel 4

Figur 11 Arbetslöshetstal för ungdomar 15–19, kvartalsvis år 2007–2009

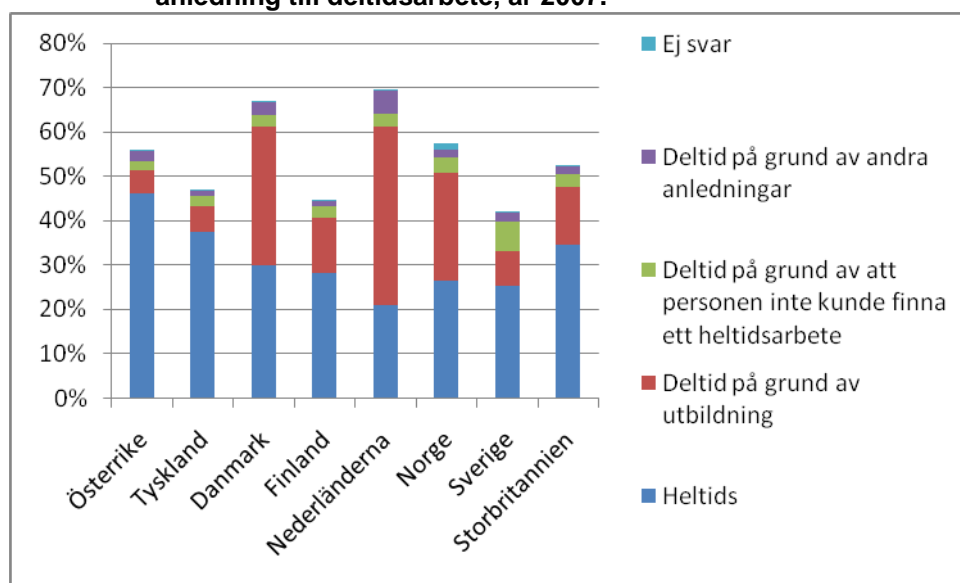
Källa: EU-LFS

Figur 12 Antal ungdomar med anställningar som löper mellan 1–3 månader som andel av alla sysselsatta ungdomar, kvartalsvis, år 2007–2009

Källa: EU-LFS

Figur 13 Sysselsättningsgraden uppdelad efter heltid, deltid och anledning till deltidsarbete, år 2007.

Källa: EU-LFS

Kommentar: 2008 är det senaste året för data om anledning till deltid i EU-LFS. Detta år redovisas inga värden för Storbritannien varför 2007 års värden redovisas. Andelarna skiljer sig mycket lite åt.